

Слово Кобзаря

щоквартально

31 березня 2026 року, номер 17

Slovo Kobzara | tromjesečnik UKPD Kobzar Zagreb

**ЗАГРЕБ РАЗОМ З УКРАЇНОЮ: З
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПЛОЩІ ПРОЛУНАЛИ
СЛОВА СОЛІДАРНОСТІ ТА СПРОТИВУ
АГРЕСІЇ / с.4**

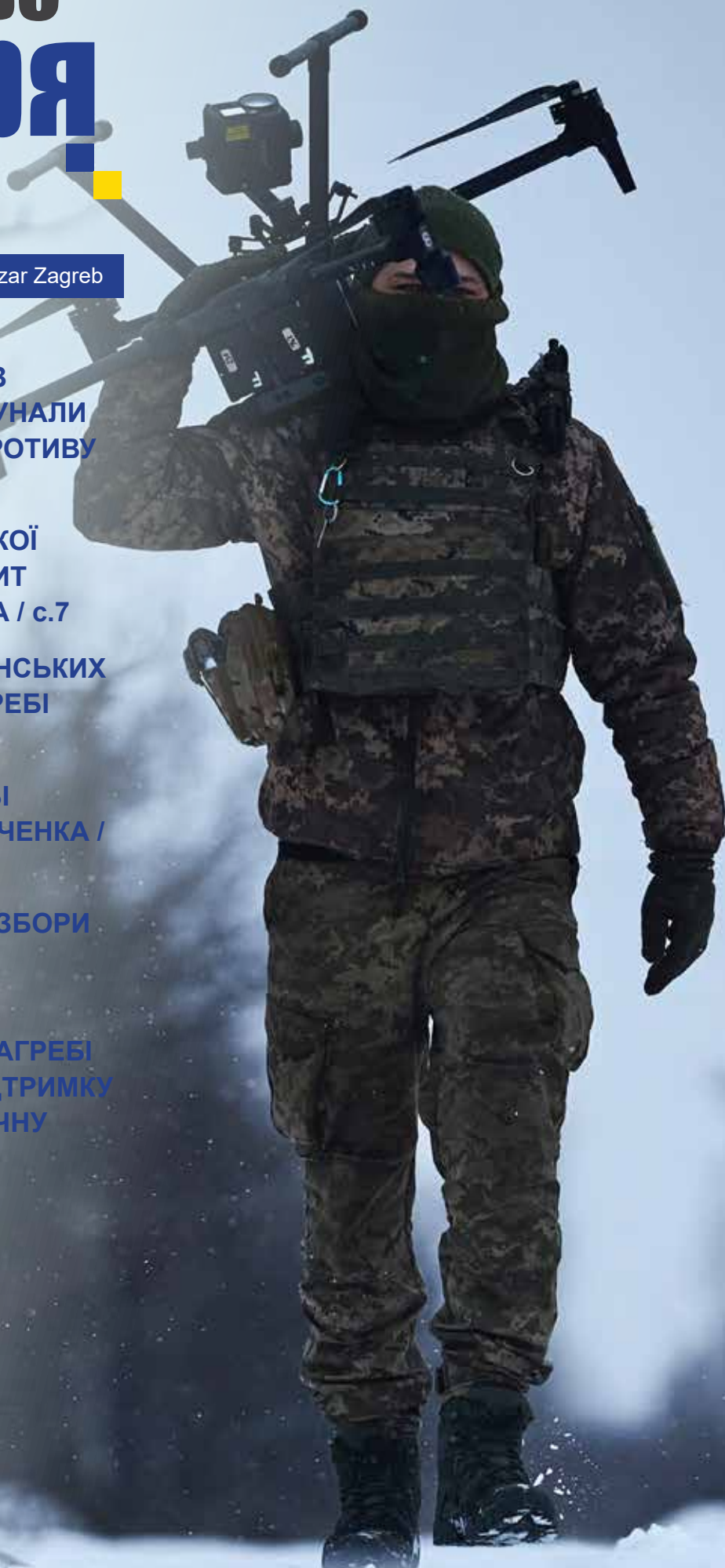
**ЧЕТВЕРТА РІЧНИЦЯ РОСІЙСЬКОЇ
АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ – ВІЗИТ
ДЕЛЕГАЦІЇ ХОРВАТІЇ ДО КИЄВА / с.7**

**БЛАГОДІЙНІ КОНЦЕРТИ УКРАЇНСЬКИХ
БАНДУРИСТІВ У РІЄЦІ ТА ЗАГРЕБІ
ВРАЗИЛИ ПУБЛІКУ / с.11**

**СЛОВО, ЩО ЄДНАЄ: У ЗАГРЕБІ
ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА /
с.28**

**ВІДБУЛИСЯ ЗВІТНО-ВИБОРНІ ЗБОРИ
ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО
ТОВАРИСТВА / с.30**

**ІНІЦІАТИВА ТРЬОХ МОРИВ: У ЗАГРЕБІ
ПІДТВЕРДЖЕНО ПОТУЖНУ ПІДТРИМКУ
УКРАЇНИ ТА НОВУ ГЕОПОЛІТИЧНУ
РОЛЬ / с.31**

ВСТУПНЕ СЛОВО РЕДАКТОРА / с.2

ЧОТИРИ РОКИ ВІЙНИ, ЩО ЗМІНИЛА ЄВРОПУ... / с.3

ЗАГРЕБ РАЗОМ З УКРАЇНОЮ: З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПЛОЩІ ПРОЛУНАЛИ СЛОВА СОЛІДАРНОСТІ ТА СПРОТИВУ АГРЕСІЇ / с.4

МОЛИТОВНЕ ВШАНУВАННЯ ЗА ВСІХ ЗАГИНУЛИХ... / с.6

ДО КИЄВА ПРИБУЛИ 11 ВИСОКИХ ЗАРУБІЖНИХ ГОСТЕЙ / с.7

ЧЕТВЕРТА РІЧНИЦЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ... / с.7

ВІЧНИЙ КЛИЧ З МИНУЛОГО: ВИТРИМАТИ! / с.8

ДАВОС 2026: УКРАЇНА І ХОРВАТІЯ В ЦЕНТРІ ГЛОБАЛЬНОГО ДІАЛОГУ / с.10

БЛАГОДІЙНІ КОНЦЕРТИ УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ У РІЄЦІ ТА ЗАГРЕБІ ВРАЗИЛИ ПУБЛІКУ / с.11

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ І ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПРАВ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ГОРДАН ГРЛІЧ РАДМАН ВЗЯВ УЧАСТЬ... / с.12

МЮНХЕНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ З БЕЗПЕКИ... / с.12

В УКРАЇНІ ВІД ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З РФ ЗАГИНУЛИ 688 ДІТЕЙ, ЩЕ 2392 ПОРАНЕНІ – ЛУБИНЕЦЬ / с.13

РЕЗОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ / с.14

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ООН ПІДТРИМАЛА РЕЗОЛЮЦІЮ... / с.14

ЗАБУТИ ГІГАНТИ КОСМОСУ: ЯК УКРАЇНА ПОБУДУВАЛА ШЛЯХ ДО ЗІРОК / с.15

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ КРИЖЕВАЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ... / с.17

ВЛАДИКА ПЕТРО ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЄПІСКОПСЬКІЙ ХІРОТОНІ В СОБОРІ ЗАГРЕБА (ХОРВАТІЯ) / с.18

У ЗАГРЕБІ ВЛАДИКА ПЕТРО ЛОЗА РУКОПОЛОЖИВ У СВЯЩЕНИКИ ДИЯКОНА СВЯТОСЛАВА КОТКЕВИЧА / с.18

КОЛИ СЛОВО СТАЄ ФРОНТОМ: У ЗАГРЕБІ ПРЕДСТАВЛЕНО ЗБІРКУ «УКРАЇНА» ІВИЦІ ЮР'ЄВИЧА / с.19

У ЛЮБЛЯНІ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 155-ТУ РІЧНИЦЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ / с.20

ПРИХОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОД У ДУШІ ФЕДОРА ДОСТОЄВСЬКОГО / с.21

КРИЖЕВЦІ: НАТОВП ВІРНИХ ЗІБРАВСЯ НА ТРАДИЦІЙНЕ... / с.22

ВІДБУЛИСЯ ВИБОРЧІ ЗБОРИ ЗАГРЕБСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ... / с.23

В УКРАЇНІ ТА СВІТІ РОЗПОЧАЛИСЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ / с.24

УКРАЇНЦІ РАЗОМ У ЗАГРЕБІ: ВШАНУВАННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА... / с.24

АЛІСА СУДЧЕНКО: ДОРОГА КРІЗЬ ВІЙНУ / с.25

У ЗАГРЕБІ ВШАНУВАЛИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА... / с.26

У ЗАГРЕБІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ НАУКОВУ КНИГУ ПРО РОСІЙСКУ... / с.27

СЛОВО, ЩО ЄДНАЄ: У ЗАГРЕБІ ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА / с.28

ВІДБУЛИСЯ ЗВІТНО-ВИБОРНІ ЗБОРИ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА / с.30

МАРКО МІЛАНОВИЧ ЛІТРЕ ОЧОЛИВ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ... / с.30

ІНІЦІАТИВА ТРЬОХ МОРІВ... / с.31

ВІД ОТРИМУВАЧА ДО ЕКСПОРТЕРА: ЧОМУ США ТА ЄВРОПА ШУКАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ «ВБИВЦЬ ШАХЕДІВ» / с.32

ГОЛОВНА СТОРІНКА: УКРАЇНСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ НЕСЕ ДРОН БІЛЯ ЛІНІЇ ФРОНТУ (AP PHOTO ЦІВКОС)

ISSN 2939-2527

SLOVO KOBZARA

Nakladnik: UKPT «KOBZAR» ZAGREB

Za nakladnika: Slavko Burda

UREDNIŠTVO

Slavko Burda, glavni urednik • Jelisaveta Batinić, lektor za ukrajinski jezik • Sergej Burda, priprema za tisak • Etna Nikić, dopisnik • Kristijan Dobroslav Zuzija, dopisnik

ZAGREB, 2026.

Časopis «Slovo Kobzara» se izdaje uz financijsku podršku Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske.

СЛОВО КОБЗАРЯ

Видавець: УКПТ «КОБЗАР» ЗАГРЕБ

Для видавця: Славко Бурда

РЕДАКЦІЯ

Славко Бурда, головний редактор • Єлисавета Батинич, лектор української мови • Сергій Бурда, додрукарська підготовка • Етна Нікіч, кореспондент • Крістіян Доброслав Зузія, кореспондент

ЗАГРЕБ, 2026

Журнал «Слово Кобзара» видається за фінансової підтримки Ради національних меншин Республіки Хорватія.

IMPRESSUM

Ukrajinsko kulturno-prosvjetno društvo «Kobzar» Zagreb • Ustrinska ulica 13., 10000 Zagreb, Republika Hrvatska • slavkoburda.hr@gmail.com • zagreb.kobzar@gmail.com

ВСТУПНЕ СЛОВО РЕДАКТОРА

Дорогі читачі!

Перед вами новий, 17-й (перший у 2026 році) випуск журналу «Слово Кобзаря». Цей номер присвячений подіям першого кварталу 2026 року та відображає життя української громади в Хорватії, а також події в Україні, що продовжують впливати на Європу і світ.

На сторінках цього випуску ми висвітлюємо не лише складні виклики, пов'язані з війною, міжнародною солідарністю та питаннями безпеки, а й культурні, літературні та духовні події, що збагачують нашу громаду та зміцнюють зв'язки між Україною і Хорватією.

Цього року УКПТ «Кобзар» отримав збільшену фінансову підтримку від Ради у справах національних меншин, що дає нам можливість упевнено планувати наші проекти та заходи. Серед них — чотири випуски журналу, видання восьмої антології «Українці Хорватії: матеріали та документи», а також проведення міжнародного культурного заходу «Дні української культури в місті Загреб».

Діяльність нашого товариства розвивається у двох основних напрямках: музичному, який зберігає традиції, звичаї та культурну спадщину, та літературно-інформаційному, що охоплює видавничу, виставкову й освітню діяльність. Ми прагнемо, щоб кожна сторінка нашого журналу надихала, інформувала та об'єднувала наших читачів.

Щиро сподіваємося, що у цьому випуску ви знайдете матеріали, які зацікавлять, зворушать і надихнуть вас. Дякуємо, що залишаєтеся з нами та підтримуєте нашу спільну справу.

Дорогі читачі! Напередодні світлого свята Великодня бажаємо вам і вашим родинам миру, надії, духовної сили та відновлення. Нехай це свято принесе у ваші домівки радість, тепло і віру в краще майбутнє.

Христос воскрес! Воістину воскрес!

З повагою,

Славко Бурда

Головний та відповідальний редактор

ЧОТИРИ РОКИ ВІЙНИ, ЩО ЗМІНИЛА ЄВРОПУ: УКРАЇНА МІЖ РУЙНУВАННЯМ І ІННОВАЦІЙНИМ СПРОТИВОМ

Найбільша європейська війна з 1945 року

Рівночотирирокі тому Росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну, започаткувавши війну, яка за своїми масштабами, жорстокістю та геополітичними наслідками є найбільшою в Європі з часів Другої світової війни. Хоча російська агресія триває з 2014 року, саме лютий 2022-го позначив її найруйнівнішу фазу — відкриту спробу зламати українську державність.

Російські війська увійшли в Україну з кількох напрямків — з території Росії, Білорусі та окупованого Криму — стрімко просуваючись у бік Києва та інших великих міст. Масштаб наступу і швидкість просування створили враження, що падіння столиці — лише питання часу, особливо з огляду на репутацію російської армії як майже непереможної сили. Однак Київ так і не впав.

Битва за виживання: як Україна витримала перший удар

Здатність України пережити перші тижні вторгнення залишається одним із найяскравіших аспектів цієї війни. Українські Збройні сили, за підтримки масової мобілізації суспільства, змогли стабілізувати фронт і захистити столицю. Війна, яка мала завершитися швидким крахом, перетворилася на затяжний і виснажливий конфлікт.

Восени 2022 року Україна здійснила одну з найуспішніших контрнаступальних операцій сучасної війни, звільнивши значні території Харківської області. Це стало підтвердженням того, що російська військова перевага не є абсолютною, а здатність України до адаптації — винятковою.

Цивільні жертви та масштаби втрат

За даними Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні, з лютого 2022 року внаслідок пов'язаного з війною насильства загинуло понад 15 тисяч цивільних осіб, ще більш ніж 41 тисяча була поранена. Водночас журналісти зазначають, що реальна кількість жертв, імовірно, значно вища через обмежений доступ до окупованих територій.

Точні дані про військові втрати встановити складно. За оцінками Центру стратегічних і міжнародних досліджень (CSIS), загальна кількість загиблих, поранених і зниклих безвісти з обох сторін наближається до 1,8 мільйона. Йдеться приблизно про 1,2 мільйона російських військовослужбовців і близько 600 тисяч українських. Кількість загиблих оцінюється у близько 140 тисяч українських і до 325 тисяч російських солдатів.

ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНСЬКИМ ЗАХИСНИКАМ, ЯКІ ЗАГИНУЛИ У ВІЙНІ ПРОТИ РОСІЇ

Буча, Ірпінь і Краматорськ: символи воєнних злочинів

Просування російських військ супроводжувалося численними злочинами проти цивільного населення. Символом воєнної жорстокості стала Буча — невелике місто поблизу Києва. Після відступу російських підрозділів там були знайдені тіла чоловіків, жінок і дітей, багато з яких мали сліди катувань. За даними української влади, було вбито щонайменше 300 мешканців.

Схожі сцени зафіксували й в Ірпені, де, за словами міського голови, було знайдено 290 тіл цивільних осіб. Телевізійні репортажі показували тіла, що тижнями лежали на вулицях міста.

У квітні 2022 року одним із найсмертоносніших нападів на цивільних став ракетний удар по залізничному вокзалу в Краматорську, коли тисячі людей, зокрема жінки та діти, чекали на евакуацію зі сходу України. Загибло понад 50 осіб, десятки були поранені.

Маріуполь і примусова депортація дітей

Облога Маріуполя стала однією з найтрагічніших сторінок війни. Особливий резонанс мав авіаудар по драматичному театру в березні 2022 року, де переховувалися сотні цивільних. За оцінками незалежних розслідувачів, кількість загиблих могла сягати 600 осіб, хоча правозахисні організації зазначають, що точні цифри встановити складно.

За даними української сторони, з початку повномасштабного вторгнення близько 20 тисяч українських дітей були насильно вивезені на територію Росії або на

МІНІСТР ГРЛІЧ РАДМАН ПРИЙНЯВ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ХОРВАТІЇ

окуповані землі. Саме за ці дії Міжнародний кримінальний суд видав ордер на арешт президента Росії Володимира Путіна, звинувативши його у воєнному злочині незаконної депортації та примусового переміщення дітей.

Енергетичний терор і удари по інфраструктурі

У зимові місяці російські війська систематично атакували українську енергетичну інфраструктуру — теплоелектростанції, підстанції та лінії електропередач. Мільйони людей залишалися без світла й опалення, інколи за температури до -20 градусів. Українська влада та частина міжнародної спільноти розцінюють такі дії як навмисні удари по цивільній інфраструктурі з метою зламати стійкість населення.

Інновації слабшого

Попри колосальні втрати й руйнування, Україна змогла швидко трансформувати свою модель ведення війни. Вона відійшла від застарілих радянських структур і перейшла до гнучкішого підходу, активно залучаючи приватні компанії до розробки озброєння та надаючи підрозділам на передовій більшу автономію.

Символом цієї адаптації стала так звана «повітряна фортеця» — мережа з майже 10 тисяч мікрофонів, що за звуком двигунів виявляє іранські дрони Shahed. Ще складнішою операцією стала «Павутина», під час якої українські FPV-дрони, таємно доставлені на територію Росії, були запущені по стратегічних авіабазах, завдавши, за оцінками українських джерел, збитків на мільярди євро.

Чорне море і символ Зміїного острова

Одним із перших символів українського спротиву став Зміїний острів у Чорному морі. Хоча на початку він опинився під російським контролем, тривалі удари ракетами й дронами змусили російські сили залишити острів у червні 2022 року.

Цей епізод став мініатюрною версією подій у всьому Чорному морі. Не маючи класичного великого флоту, Україна змогла потіснити російський Чорноморський флот за допомогою берегових ракетних комплексів, морських дронів і точкових ударів. Ключовим моментом стало потоплення флагмана флоту — крейсера «Москва» у квітні 2022 року, що мало потужний військовий і символічний ефект.

Війна, яка визначить покоління

Через чотири роки після початку повномасштабного вторгнення війна в Україні залишається історією руйнувань, воєнних злочинів і глибоких травм, які визначатимуть життя цілих поколінь. Водночас це й історія суспільства, яке, зіштовхнувшись із значно сильнішим противником, зуміло зберегти функціональність завдяки поєднанню військової адаптації, технологічних інновацій і безпрецедентної суспільної мобілізації. Результат війни залишається невизначеним, але її історичне значення вже не викликає сумнівів.

Загреб, 24 лютого 2026 року

Редакція «Слово Кобзаря»

ЗАГРЕБ РАЗОМ З УКРАЇНОЮ: З ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПЛОЩІ ПРОЛУНАЛИ СЛОВА СОЛІДАРНОСТІ ТА СПРОТИВУ АГРЕСІЇ

У суботу 21 лютого 2026 року на Європейській площі в центрі хорватської столиці Загребу відбувся масштабний мітинг на підтримку України з нагоди чергової річниці початку повномасштабного російського вторгнення. Під синьо-жовтими прапорами та гаслами «Сьогодні Україна — завтра Європа» сотні людей — від державних діячів до звичайних громадян — зібралися, щоб наголосити: Хорватія поруч із Україною у боротьбі за свободу та мир.

Захід організували Посольство України в Республіці Хорватія, Місто Загреб та українська спільнота Загребу і Хорватії. Атмосфера була одночасно урочистою й емоційною: звучала українська музика, учасники тримали фотографії міст, зруйнованих війною, а хвилина мовчання стала символом пам'яті про тих, хто втратив життя.

Ключове звернення виголосив посол України в Хорватії Василь Кирилич, підкресливши, що Україна «захищає не лише свою державу, а й спільні європейські цінності». «Українці продовжують стояти на передовій захисту свободи та демократії, — зазначив він, — і ми вдячні за підтримку, що лунає звідси, з серця Європи».

Посол Польщі в Хорватії Павел Червїнський у суботу погодився з Кириличем, заявивши, що це лише питання часу, коли «російські імперіалісти» нападуть на решту Європи.

Він відкинув ідеї «деяких», які стверджують, що справедлива угода з Росією можлива і що Росія нам не загрожує, і назвав жадливим те, що після чотирьох років війни є ті, хто заперечує необхідність зміцнення «наших спільних військових можливостей».

ВІДЕБУВСЯ МАСШТАБНИЙ МІТИНГ НА ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ З НАГОДИ ЧЕРГОВОЇ РІЧНИЦІ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ

Одні казали, що миру не можна досягти зброєю, інші перераховували, скільки шкіл, дитячих садків чи лікарень можна побудувати за ціною лише одного танка чи винищувача. Тому нам потрібно ще раз наголосити на жорстокій правді: якщо ми не будемо сильнішими, рішучими та добре озброєними, школи, дитячі садки, лікарні, житлові будинки просто зникнуть у першу годину російської агресії, сказав Червінський.

Віцепрем'єр-міністр Хорватії Томо Медвед у своєму виступі провів паралелі між історіями двох народів, зазначивши, що хорватський досвід боротьби за незалежність допомагає краще розуміти страждання українців. «Ми не лише політичні партнери — ми люди, що поділяють цінності свободи, — наголосив він. — І Хорватія продовжить допомагати Україні політично, гуманітарно та через реабілітацію поранених».

Міністр закордонних та європейських справ Хорватії Гордан Грліч Радман наголосив: «Минуло чотири роки з початку російської агресії проти України. Невиправдана агресія Росії серйозно підірвала міжнародний порядок і поставила під сумнів глобальну безпеку. Хорватія, враховуючи досвід Вітчизняної війни, стоїть поруч з Україною та її народом у захисті її суверенітету та територіальної цілісності».

Ми продовжуємо надавати потужну політичну, гуманітарну та дипломатичну допомогу та широко співпрацюємо у розмінуванні, післявоєнній відбудові, догляді за ветеранами, реабілітації солдатів та пошуку зниклих безвісти осіб».

На зібранні також був присутній мер міста Загреб Томіслав Томашевич, який з цієї нагоди наголосив, що Загреб вже п'ятий рік поспіль збирається в центрі міста, щоб висловити солідарність з Україною.

«Щороку ми сподіваємося, що це буде останнє зібрання з цієї нагоди, але, на жаль, обставини нам це не дозволяють», – сказав мер.

Він подякував українцям за їхній внесок у розвиток Загреба протягом історії, а також усім, хто сьогодні живе та працює в хорватській метрополії. Він висловив особливу вдячність загребцям за їхню солідарність та підтримку українського народу.

Мер нагадав, що Загреб і Київ два роки тому отримали статус дружніх міст, і наголосив, що Київ досі зазнає нападів та має складні умови життя.

«Загреб стоїть поруч з Києвом, і я бажаю Україні миру, перемоги та якнайшвидшого членства в Європейському Союзі», – підсумував мер.

З початку повномасштабного вторгнення Україну покинули мільйони людей, шукаючи безпеки й нових можливостей життя. Станом на кінець 2025 року понад 4,3 мільйона українців були під тимчасовим захистом у країнах Європейського Союзу, що робить це однією з найбільших гуманітарних криз сучасності.

Хорватія також прийняла значну кількість біженців із України. За даними статистичних агентств та міжнародних організацій, країна продовжує приймати близько 30000 людей із України, які отримали статус тимчасового захисту. Це дозволяє їм легально проживати, працювати, отримувати медичну допомогу та доступ до соціальних послуг у Хорватії.

Тимчасовий захист у Хорватії дає біженцям багато прав, подібних до прав громадян ЄС: доступ до базового медичного страхування, соціальної допомоги, система освіти для дітей та можливість працювати без додаткових дозволів.

Питання працевлаштування для багатьох українців є ключовим у процесі інтеграції. За даними проєктів із залучення до ринку праці, понад 4 000 біженців отримали підтримку у працевлаштуванні через ініціативи місцевих організацій, що допомагає їм не лише вижити, а й активно долучатися до економіки країни.

У різних містах Хорватії українські біженці працюють у сфері обслуговування, торгівлі, виробництва та адміністративних посадах. Частина з них також відвідує курси хорватської мови та професійної перепідготовки, що сприяє легшій інтеграції в місцеве суспільство.

Окрім цього, діти українських біженців мають доступ до місцевих шкіл, де вони можуть продовжувати навчання в хорватських закладах освіти, а також проходити мовну адаптацію. Це важливий крок до нормалізації повсякденного життя та інтеграції у громаду.

Емоційною частиною програми стали особисті історії українців: розповіді про сім'ї, розділені війною, про дітей, що втратили друзів, та про молодь, яка мріє повернутися додому, коли настане мир. Особливе враження справив виступ батька молодого хорвата, який загинув, боронячи Україну. «Ви не самі — ні ви, ні ми. Разом ми ділимо біль, але й надію», — сказав він, викликавши хвилю оплесків.

Представники дипломатичного корпусу інших країн також привітали зусилля українців та наголосили на важливості збереження солідарності. Їхні виступи підкреслили, що ця підтримка не повинна залежати від політичної кон'юнктури, а має стати стабільною частиною європейської політики щодо миру, безпеки та прав людини.

Мітинг на Європейській площі пройшов мирно, без інцидентів, але з глибоким символізмом. Його послання — про підтримку, єдність і солідарність — залишається актуальним незалежно від часу публікації. Європейські держави, громадські організації та добровольці продовжують працювати над тим, щоб українці, які шукали притулку у Хорватії, могли жити гідно, з гідними умовами та перспективами на майбутнє.

Коли учасники розходилися того лютого дня, синьо-жовті прапори ще деякий час майоріли над площею — як нагадування про те, що в цій частині Європи підтримка України має свій голос, обличчя та долі, які варто пам'ятати. (Славко Бурда)

МОЛИТОВНЕ ВШАНУВАННЯ ЗА ВСІХ ЗАГИНУЛИХ У ЧЕТВЕРТУ РІЧНИЦЮ ПОЧАТКУ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

У Першу неділю Великого посту єпископ Мілан Стіпіч, Владика Крижевецький, провів панахиду – молитовне вшанування всіх загиблих у нав'язаній війні, яка триває в Україні вже чотири повні роки, у греко-католицькому соборі Святих Кирила і Методія в Загребі.

У своєму зверненні до зібраних вірних єпископ Стіпіч, серед іншого, наголосив: «Відзначаючи четверту річницю нав'язаної та несправедливої війни в Україні, ми молимося за душі всіх загиблих і молимося, щоб у стражденній Україні нарешті запанував мир. Крижевецька єпархія активно бере участь у наданні допомоги, як матеріальної, так і духовної, українському народу як в Україні, так і в Хорватії».

Окрім численних контингентів гуманітарної допомоги, які наш єпархіальний Карітас у співпраці з іншими асоціаціями та хорватськими Карітасами надіслав до України, ми також доклали реальних зусиль, щоб допомогти тим українцям, які були змушені покинути свої домівки та знайшли притулок тут в Хорватії і в Словенії, надаючи їм духовну та матеріальну опіку.

Я особисто п'ять разів відвідував Україну як єпископ під час цієї війни. Ми щиро бажаємо миру та всього найкращого з новими та щасливішими початками всім українцям, які можуть і хочуть одного дня повернутися на батьківщину, а всім, хто залишається тут, кажемо, що Греко-католицька Церква в Хорватії завжди буде їхнім домом, де вони знайдуть духовну та будь-яку іншу підтримку та турботу, бо ми всі – одна християнська родина, зібрана в любові та єдності навколо нашого Спасителя та Викупителя Ісуса Христа», – наголосив єпископ Стіпіч.

Разом з єпископом Міланом служили отець Ненад Краячич, парафіяльний священик Загреба та директор Карітасу Крижевецької єпархії, та отець Мирослав Барнічко, парафіяльний вікарій для українців греко-католицької парафії Святих Кирила і Методія в Загребі.

ДО КИЄВА ПРИБУЛИ 11 ВИСОКИХ ЗАРУБІЖНИХ ГОСТЕЙ

До Києва для участі у заходах, присвячених четвертій річниці повномасштабного вторгнення, прибули 11 зарубіжних гостей, серед яких очільники Євросоюзу та лідери Північної Європи і держав Балтії.

До України прибули президент Європейської Ради Антоніу Кошта, президент Європейської Комісії Урсула фон дер Ляєн, прем'єр-міністр Хорватії Андрей Пленкович, прем'єр-міністр Латвії Евіка Сіліня, прем'єр-міністр Естонії Крістен Міхал, прем'єр-міністр Ісландії Крістун Фростдоттір та міністр оборони Литви Робертас Каунас, прем'єр-міністр Данії Метте Фредеріксен, прем'єр-міністр Швеції Ульф Крістерссон, прем'єр-міністр Норвегії Йонас Гар Стере, президент Фінляндії Александр Стубб. Ще багато країн та організації представлені на іншому рівні.

Володимир Зеленський, перша леді, іноземні гості взяли участь у молитві за Україну та вшанували пам'ять полеглих захисників.

Гості відвідали зруйнований російським обстрілом об'єкт енергетичної інфраструктури. У Києві відбудеться засідання Коаліції охочих та саміт «Україна – країни Північної Європи та Балтії».

Як повідомлялося, чотири роки тому, 24 лютого 2022 року, близько 3:40 на територію Луганської області зайшла перша колона російських танків, а українці в багатьох містах прокинулися від атак перших ворожих ракет.

За чотири роки повномасштабної війни Україна завдала чималих втрат Росії як у живій силі, так і в озброєнні та ворожій техніці.

Так, за даними Генштабу, загальні бойові втрати російських військ в Україні з 24 лютого 2022 року по 24 лютого 2026 року становлять близько 1 261 420 осіб.

ЧЕТВЕРТА РІЧНИЦЯ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ – ВІЗИТ ДЕЛЕГАЦІЇ ХОРВАТІЇ ДО КИЄВА

Прем'єр-міністр Андрей Пленкович відвідав учора Київ, щоб взяти участь у відзначенні четвертої річниці початку російської агресії проти України разом із низкою світових лідерів та головами Європейської ради і Європейської комісії, Антоніу Кошта та Урсула фон дер Ляєн.

До хорватської делегації також увійшли міністр закордонних і європейських справ Гордан Ґрліч Радман, голова Комітету з питань закордонної політики Андро Крстулович Опара та посол Хорватії в Україні Аніца Джаміч.

Пленкович зустрівся з керівництвом України: президентом Володимиром Зеленським, головою Верховної Ради Русланом Стефанчуком та прем'єр-міністром Юлією Свириденко.

Основні повідомлення та дії

Хорватія підтримує справедливий та сталий мир і вважає, що Україна не повинна поступатися окупованими територіями у мирних переговорах.

Делегація відвідала енергетичну інфраструктуру Києва, пошкоджену російськими ракетними ударами. Хорватія оголосила про пакет двосторонньої допомоги для відновлення енергетики України на суму 1,5 млн євро, довівши загальну допомогу Україні до 385 млн євро.

Хорватія вже надала 16 пакетів військової допомоги та 15 млн євро через механізм NATO PURL.

Хорватія проводила низку міжнародних заходів для підтримки України, включно з Парламентським самітом Міжнародної кримської платформи та конференціями з реабілітації українських захисників.

Міністр Ґрліч Радман відвідав українську компанію Skyfall, спостерігаючи за зростанням українських інновацій та виробничих потужностей.

Нагороди

Пленкович отримав Орден князя Ярослава Мудрого I ступеня за внесок у зміцнення співпраці та підтримку України.

Ґрліч Радман отримав Орден за заслуги II ступеня.

Послання солідарності

Це п'ятий візит Пленковича в Україну з лютого 2022 року, що демонструє міцну солідарність Хорватії з українським народом.

Пленкович підкреслив, що досвід Хорватії під час Вітчизняної війни допомагає розуміти ситуацію в Україні та що Хорватія прагне бути відкритим і щирим радником на європейському шляху України. (РСК)

ВІЧНИЙ КЛИЧ З МИНУЛОГО: ВИТРИМАТИ!

У найважчі моменти свого існування наші попередники прислухалися до зову своїх предків: "Витримати!". Це повторювалося неодноразово, коли велечезні орди зі сходу й заходу нападали на мирних хліборобів на розселеннях від Дону до Вісли. Щоб вижити наші предки відходили за таких обставин у поліські болота й карпатські улоговини, аби порятуватися там. А коли небезпека минала, то вони знову поверталися на чорнозем до своєї вже одвічної стихії плекати хліб.

Так було, зокрема, з витворенням всепланетарного феномену - трипільської культури, котра протягом багатьох тисячоліть - аж донині - дивує світ незбагненим, як для того часу, цивілізаційним досягненням людства. І не тільки в господарському сенсі, а й у нагромадженні духовних традицій, які передаватимуться з покоління в покоління. Тож нема ніякого дива, що хрестики трипільської кераміки так міцно вкоренилися в сучасних українських вишивках,

а тогочасні вірування й досі плакаються в колядках і веснянках нашої духовності.

Ащовже казати про військові традиції, які витворювалися з необхідності захищати свій спосіб існування через повернення на ті терени, що тисячоліттями скроплювалися потом і кров'ю. Особливим феноменом тут виявився чин освоєння Дикого поля, починаючи з XV століття, коли для захисту своєї землі формується небачена до того часу збройна сила - козацтво. Вона колонізує південно-східне пограниччя аж у межі колишнього Тмутараканського князівства на Північному Кавказі, куди вирушать запорожці після знищення Січі московою в 1775 році.

Йшли туди з надією відновитися хліборобською нацією на розселеннях русичів, розоравши нові масиви предківських земель. І ті 38 куренів Запорозького Війська низового несли з собою на Кубань і Чорноморщину гасло козацько-селянських повстань, які потім трансформувалося на прапори Хмельниччини як Української національної революції середини XVII століття: "Витримати!".

Йшлося ж бо про порятунок нації, тож хапалися за будь-яку соломину - аж до військового союзу з московою, хоч уже знали, як та віддавна зазіхає не тільки на Константинопіль, але й на всі українські терени, щоб витворитися Третім Римом. Коли ж розчарувалися в обіцянках "білокам'яно", то й сам гетьман Богдан Хмельницький заявив на Чигиринській раді в жовтні 1656 року про потребу відступити від московського царя і піти хоч під бусурманського...

Це гасло взяли на свої прапори гетьмани Іван Виговський, Петро Дорошенко й Іван Мазепа. І вистояли б, якби не внутрішні заколоти підкуплених московою старшин. Але клич предків передався в наступні покоління, які протягом півтора століть після ліквідації гетьманства в Україні втрималися від зросійщення й прислухалися до Тараса Шевченка звідки необхідно черпати цілющу силу національного здвигу: "Святий Київ наш великий!".

І та революційна енергія, що акумулювалася на всіх розселеннях українства, вибухнула в березні 1917 року в російській столиці виступом солдатів-українців Волинського полку, наступним створенням Української Національної Ради Петрограда, після чого тисячі синьо-жовтих прапорів замайоріли від Балтики до Тихого океану. І на поклик створеної в Києві Центральної Ради з усіх регіонів зібралися на береги Дніпра делегати на перший Всеукраїнський національний конгрес у квітні 1917 року, де й заявили про власну окремішність і право на вільне життя.

В ім'я цього під впливом українських військових з'їздів поетапно проголошувалися Універсали Центральної Ради про національно-культурну автономію, Українську Народну Республіку без відриву від нібито демократичної росії спочатку, а потім, після збройної агресії останньої, і незалежної власної держави, визнаної 9 лютого 1918 року Берестейським договором. Витримали! Бо ж і скропили кров'ю юних крутянців Четвертий Універсал про незалежність.

Вражені чужинці заявляли тоді, що "ніколи ще ніякий народ не боровся з більшою вірою". Але треба було й далі стояти - це був клич предків. Тому 4 жовтня 1919 року в Старокостянтинові, де відбувалася присяга Коша січових стрільців Голова Директорії й Головний Отаман військ

УНР Симон Петлюра заявив перед їхніми старшинами: "Витримати! Витримати треба нам за всяку ціну. Я ні на хвилину не сумніваюсь, що наша свята справа побідить. Ми упораємося з червоними і білими москвинами, ворогами-сусідами, які зі всіх боків натискають на нас. Тоді стане тільки один український лан!..."

Не вдалося досягти бажаного тоді, бо не втілювався в життя Акт Злуки, відтак Україну розібрали заздрісні сусіди, найбільші терени потрапили в московське ярмо. Однак завзятість українців у виборюванні незалежності змусила нових московських володарів, російських більшовиків, вдатися до небаченого злочину в історії, що перевершив усі жахіття від гунів і татарви, - планово заморити голодом одвічних хліборобів. Відтак на осінь 1933 року наша земля постала перед світом вимерлими селами, де вже не було кому збирати урожай - пригнали городян і війською порядкувати на полі. І раптом серед тієї мертвої тиші, що вже запанувала над нашими селами, вони почули українську пісню - не вмер наш народ! Значить - витримали, вистояли!

● УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИК ВОЛОДИМИР СЕРГІЙЧУК

І ще не одну Голгофу доведеться пройти українцям, коли інші нації фактично без спротиву скорялися завойовникам, особливо в роки Другої світової війни. Ми ж, не питаючи згоди Гітлера, проголошуємо Акт відновлення Української держави 30 червня 1941 року в окупованому нацистами Львові, і провідники Револуційної ОУН відмовляються відкликати його, незважаючи на вимоги Берліна. І ніколи не відкличуть цей єдиний такого роду документ, за що будуть кинуті в гітлерівський концтабір. Але все витримали, вистояли!

У відповідь оунівці організують власну збройну силу - Українську Повстанську Армію, яка буде тримати прапор боротьби за самостійну Україну ще десять років після того, як упаде гітлерівська Німеччина - аж до середини 1950-х. А бандерівське підпілля проявить себе в усіх регіонах окупованої України, на теренах Великої Німеччини, а потім і в радянських концтаборах. Повстання в них за масштабністю й стійкістю також стануть прикладом незламності й безприкладної боротьби за волю в хрестоматіях з світової історії.

Усе це, як і літературно-мистецьке шістдесятництво, створило базу Народного Руху України, який також написав на своїх прапорах гасла боротьби за волю України - і добився свого!

Не змирилася з цим Москва, яка вже через три дні після проголошення Акта про незалежність України 24 серпня 1991 року прислала до Києва своїх гінців - Олександра Рущого й Анатолія Собчака з вимогою не виходити зі складу СРСР, інакше Росія забере в Україні Крим і Донбас. Проте нова українська держава витримала тиск, відтак вказані візитери повернулися назад ні з чим. А український народ, який уперше в його історії покликали на референдум з питання про підтвердження такого доленосного документа, - підтвердив його!

Зрозуміло, що знаючи імперську сутність Москви, необхідно було очікувати нову її збройну агресію. Вона й розпочалася з 20 лютого 2014 року із захоплення Криму, потім Донбасу, а через вісім років переросла в широкомасштабне вторгнення, розраховане за три дні оволодіти Києвом.

Ми витримали на подив усього світу! Тримаємося ось уже чотири роки, хоч одвічний ворог щодня вбиває мирне населення, руйнує житлові будинки, лікарні, школи, інфраструктуру, полює за цивільними поїздами, автобусами й автомашинами. А ще ж спеціально знищує в холодну зиму постачання електрики, води, тепла - все для того, аби змусити нас стати на коліна перед.

Цю золотоординську тактику й стратегію нинішньої Росії ми вже витримали вісім століть тому. Це саме українці виснажили тоді на своїх теренах незлічені сили татарської тьми, після чого вона змушена була повернутися у Поволжя й почала розпадатися. Подібну місію українці виконують і сьогодні, знову захищаючи весь світ від дикого свавілля новітньої орди.

І що, здаватися за таких обставин, якщо наші предки витримали?

Один з відомих учасників Української національної революції в 1917 - 1921 роках Максим Славинський навіть у повній еміграційній безвиході, коли рідна земля була повністю окупована, закликав українців не опускати рук, об'єднуватися "і тут, і там". Бо ж "рано чи пізно, і може й завтра, відтворена буде держава українська, знову буде Київ стародавній нашою столицею, а Свята Софія - національною катедралю. Встане з часових руїн наша могутня державна башта, що під її охороною ціла українська нація оживе й заспокоїться, виправить порушену долю свою. Як це перейде, як станеться, годі про це зараз питати. Нам досі знати, що це так бути буде, а як, про те нам оповість оте "завтра", що про нього згадано вище.

Наше сучасне? Його ми більше відчуваємо, ніж знаємо. Гірка наша сучасність, і тут, по світах, а там, на батьківщині, може ще гірша. Горю нам серце стомило, злидні нам вуха об'їли. І уявляється вона нам часто, як непереривні, непереносні будні, як нікчемне і порожнє життя, як недостойна біганина за шматком хліба насущного, як недоцільне й негораздне чекання того, чого ми вже не дочекаємося. Так, єсть все оте в нашому житті, але разом з ним є в ньому дещо і інше. Наше життя - проміжжя, перерва; наш шлях йде на сьогодні долиною між двома

горами, з одної скотилися, на другу ще не вийшли. Історія примістила нас між двох великих подій, між днем 22 січня і тим другим днем, що станеться також у Києві. Наша доля гірка, але одночасно й велика вона. Бо ж це її протинають могутні зв'язки між великим минулим і так само великим майбутнім”.

Вони ж проявлялися, як цілком справедливо зазначав цей автор, “буденним напруженням, буденним горем і слізьми”, хоч усе це, й “нібито нікчемні кости”, творили “непорушну базу майбутности національної”.

І ті слова Максима Славинського, які адресувалися українцям міжвоєнної доби, залишаються актуальними для нас і сьогодні: “Скиньмо з обрахунків щоденний намул і життєву неадаптивність, вони позабудуться. Геть з мізерією, з дрібним негораздом може й з плямами, їх у добовій перспективі годі буде зауважити. Мине час і сучасність наша стане минулим, і в історії від неї будуть залишені тільки чисті лінії великого чину національного, що його доля наказала нам нести на плечах наших, та який декого з нас може і розчавити, стерти в порошок, скалічити, знівечити, ба навіть і сплямувати. А в тім пізніше, в легенді про нашу сучасність, воскреснуть не лише вожді й герої, що золотими літерами записали свої імена до історії, але й ми усі. Всі оті незнані люде нашої сучасности, що склали свої жертви в боротьбі за батьківщину, хто чим і як міг: життям, здоро'ям, маєтком, бідю, злиднями, а навіть - і часовою ганьбою імени свого, як маємо приклад з чину наших сучасників там, на рідній стороні”.

Ми сьогодні також є “там” і “тут”. І всі сподіваємося на мир, на нове, без смертоносних обстрілів на рідній землі, життя. І віримо, як і Максим Славинський: “Усі воскреснуть до нового життя, всіх пом'януть. Бо ж після великих боїв, після загрозової війни, шанують не лише тих, хто здорові й чинні повернулися додому після мужнього чину, але згадають і тих, що загинули незнані і небачені страшною смертю, - хто відає з якої причини, - отих, що про них на панахидах співають: Імена їх, Ти, Господи, знаєш!..”.

Так, з імен цих незнаних постає культ Невідомого вояка, якому вже тепер, коли ще не відгрімилі гармати новітньої російської агресії, Мати-Україна відкрила Пам'ятник на спеціально влаштованому Меморіалі вічного спокою героїв. Це свідчить, що ми однаково вшановуємо того невідомого козака, який до останнього відбивався від поляків у битві під Берестечком, відмовившись від дарованого йому королем життя; тих молодих юнаків, котрі, вперше взявши до рук зброю, не випустили її під Крутами; тих воїнів УПА, що до середини 1950-х років не складали зброї тоді перед першою самозваною потугою світу; як наближають день перемоги тепер ті, хто ціною власного життя зупиняє наступ ворога, кидаючи у вічі новітньому ординцю: “Слава Україні!”.

І це все - аж донині єдина сув'язь нерозривного єства, що іменувалося українством у минулому, таким воно є і таким буде в майбутньому навіки.

Треба тільки сьогодні витримати!

Володимир Сергійчук,
завідувач кафедри історії світового українства
Київського національного університету імені Тараса
Шевченка, доктор історичних наук, професор.

ДАВОС 2026: УКРАЇНА І ХОРВАТІЯ В ЦЕНТРИ ГЛОБАЛЬНОГО ДІАЛОГУ

Щороку невелике швейцарське місто Давос стає місцем, де формується глобальний порядок денний. У січні 2026 року тут відбудеться 56-й Всесвітній економічний форум, який зібрав тисячі учасників з усього світу — від політичних лідерів і керівників міжнародних організацій до бізнесменів і науковців. Попри заявлену тему «Дух діалогу», цьогорічна зустріч продемонструвала складнішу реальність: світ дедалі більше балансує між співпрацею та суперництвом.

Однією з головних тем обговорення став стрімкий розвиток штучного інтелекту. Якщо ще кілька років тому ця тема залишалася переважно в колі технологічних експертів, то сьогодні вона вийшла на рівень глобальної політики. Штучний інтелект уже не сприймається лише як інструмент інновацій — він перетворюється на стратегічний ресурс, що визначає конкурентоспроможність держав і їхнє місце у світі. Інвестиції в ці технології сьогодні означають не лише економічне зростання, а й політичний вплив та безпекові переваги. Водночас дедалі частіше звучать застереження щодо ризиків — від етичних проблем до загроз нерівності та неконтрольованого використання даних.

У цьому контексті особливу увагу привернули заяви президента США Дональда Трампа, який наголосив на необхідності збереження технологічного лідерства своєї країни. Його позиція чітко відображає нову тенденцію: технології стають продовженням геополітики. Сигнали щодо можливих обмежень передачі технологій Китаю свідчать про те, що світ входить у нову фазу глобального суперництва, де ключову роль відіграватимуть не лише економічні чи військові ресурси, а й інновації.

Попри домінування тем майбутнього, Давос не оминув і найгостріші виклики сучасності. Значну увагу було приділено Україні. Оголошена фінансова підтримка та ініціативи, спрямовані на пошук миру, підтверджують: війна залишається одним із центральних факторів нестабільності в Європі. Для міжнародної спільноти це не лише питання регіональної безпеки, а й тест на здатність діяти спільно в умовах кризи. Українське питання дедалі більше вписується у ширший контекст формування нової системи міжнародних відносин.

Особливого значення на цьому тлі набуває позиція Хорватії, яку на форумі представляв прем'єр-міністр Andrej Plenković. У своїх заявах він наголосив на необхідності подальшої фінансової та політичної підтримки України, підкресливши, що стабільність у Східній Європі безпосередньо впливає на безпеку всього континенту. Досвід Хорватії, яка сама пройшла шлях післявоєнної відбудови та інтеграції до європейських і євроатлантичних структур, надає їй позиції особливої ваги.

Участь Хорватії в Давосі демонструє, як держави середнього розміру можуть відігравати важливу роль у формуванні міжнародного порядку. Підтримка України з боку таких країн не лише посилює європейську солідарність, а й підкреслює спільність історичного досвіду та стратегічних інтересів. У цьому сенсі Давос став майданчиком, де інтереси України та Хорватії перетинаються — у прагненні до стабільності, безпеки та інтеграції в ширші міжнародні структури.

Важливе місце в дискусіях посіла і роль Європейського Союзу. Учасники форуму наголошували, що збереження єдності ЄС є ключовою умовою його глобального впливу. В умовах зростання геополітичної напруженості та внутрішніх викликів Європа змушена шукати баланс між національними інтересами держав-членів і спільною стратегією. Саме від цього залежить її здатність залишатися впливовим гравцем на світовій арені, а також ефективно підтримувати Україну.

Не менш важливим є і стан трансатлантичних відносин. Партнерство між Європою та Сполученими Штатами традиційно вважається основою західної безпеки, однак сьогодні воно стикається з новими викликами — від економічних суперечностей до різних підходів у вирішенні глобальних проблем. У таких умовах діалог і готовність до компромісів стають особливо важливими.

Давос 2026 року чітко продемонстрував, що світ входить у період глибоких трансформацій. З одного боку, технологічний прогрес відкриває нові можливості для розвитку та співпраці. З іншого — він посилює конкуренцію і загострює існуючі протиріччя. Глобальні виклики — від штучного інтелекту до воєн і економічної нестабільності — дедалі більше взаємопов'язані, і жодна країна не здатна вирішити їх самостійно.

Саме тому головний висновок форуму звучить доволі просто, але водночас надзвичайно важливо: діалог залишається необхідністю. Навіть у світі, де інтереси часто розходяться, а конкуренція лише зростає, здатність домовлятися стає ключовим чинником стабільності. Давос завершився, але питання, які він підняв, і надалі визначатимуть напрям розвитку глобальної політики та економіки. (Славко Бурда)

БЛАГОДІЙНІ КОНЦЕРТИ УКРАЇНСЬКИХ БАНДУРИСТІВ У РІЄЦІ ТА ЗАГРЕБІ ВРАЗИЛИ ПУБЛІКУ

У Рієці та Загребі 15 і 16 січня відбулися благодійні концерти Національного заслуженого ансамблю бандуристів України, які захопили публіку унікальним поєднанням співу та гри на традиційних українських інструментах — бандурах.

Цей найстаріший мистецький колектив України, з понад 107-річною історією, нині перебуває у благодійному турі Європою. Метою туру є збір коштів на підтримку української культури, допомогу Збройним силам України та популяризацію автентичного українського мистецтва.

Національний ансамбль бандуристів складається приблизно з 45 музикантів, які одночасно співають і грають на бандурі — традиційному українському інструменті. Це митці, які несуть у собі давню традицію кобзарства — унікальну культурну спадщину українського народу. Незважаючи на численні спроби її знищення в різні історичні періоди, ця традиція збереглася й зміцніла.

Ансамбль регулярно проводить відбір, щоб залучити до своїх лав найталановитіших виконавців і продовжувати розвивати цю унікальну мистецьку форму. Наразі дев'ять чинних і троє колишніх учасників ансамблю захищають Україну в лавах Збройних сил.

Репертуар туру «Українське Різдво»

Різдвяна програма ансамблю вирізняється своєю різноманітністю та автентичністю. Вона включає ретельно підібрані колядки та щедрівки з усіх куточків України — як відомі, так і маловідомі. Програма поєднує виконання а саррелла та з інструментальним супроводом, об'єднуючи традицію і сучасне музичне звучання в єдину цілісну композицію.

«Завдяки донатам, які ми збираємо під час концертів, ми можемо залишатися за кордоном і популяризувати українську культуру. Також ми допомагаємо нашим учасникам у Збройних силах. Дванадцять членів нашого колективу наразі захищають Україну», — зазначив Юрій Курач, художній керівник ансамблю. (Славко Бурда)

МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ І ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПРАВ РЕСПУБЛІКИ ХОРВАТІЯ ГОРДАН ҐРЛІЧ РАДМАН ВЗЯВ УЧАСТЬ В 62-Й МЮНХЕНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ З БЕЗПЕКИ

Міністр закордонних і європейських справ Республіки Хорватія Гордан Ґрліч Радман взяв участь з 13 по 15 лютого 2026 року в 62-й Мюнхенській конференції з безпеки у складі делегації Прем'єр-міністра Республіки Хорватія Андрея Пленковича. Під час перебування в Мюнхені міністр провів низку двосторонніх зустрічей та взяв участь у тематичних заходах, присвячених актуальним безпековим викликам і зміцненню міжнародного співробітництва.

У супроводі Прем'єр-міністра відбулася зустріч із Державним секретарем Сполучених Штатів Америки Марком Рубіо, під час якої було підтверджено важливість міцного трансатлантичного партнерства та союзництва. Обговорено ключові глобальні безпекові питання, а також подальше зміцнення двосторонньої співпраці, зокрема у сферах оборони та енергетики.

На полях конференції міністр провів двосторонню зустріч із заступником міністра у справах ветеранів України Олегом Шиманським. Співрозмовники обмінялися думками щодо продовження співпраці у сфері підтримки ветеранів та їхньої реінтеграції, передачі хорватського післявоєнного досвіду та програм реабілітації, включно з продовженням лікування і реабілітації поранених українських ветеранів у Республіці Хорватія, а також запланованими програмами підтримки вдів і дітей українських ветеранів. Міністр підтвердив готовність Хорватії й надалі сприяти посиленню міжнародної уваги до питань ветеранів у межах Європейського Союзу та НАТО.

Міністр також взяв участь у міністерському круглому

столі «Reinforcing Cooperation to Achieve a Secure and Stable Maritime Domain», присвяченому зміцненню морської безпеки. У ході дискусії було наголошено на необхідності захисту морських шляхів і критичної інфраструктури, важливості збереження міжнародно-правової рамки, з Конвенцією ООН з морського права (UNCLOS) у центрі, а також спільної відповіді на нові загрози, включно з так званим «тіньовим флотом». Хорватія підкреслила свою геостратегічну роль середземноморської та енергетичної держави й внесок у підвищення європейської стійкості через зміцнення безпеки морського простору.

Другого дня конференції міністр взяв участь у круглому столі «Open Door or Open End? Delivering on EU Enlargement», під час якого обговорювалася змінна динаміка політики розширення Європейського Союзу в нових геополітичних обставинах. У своєму виступі він наголосив на важливості достовірної, заснованої на заслугах політики розширення, що ґрунтується на виконанні критеріїв та зміцненні верховенства права, із збереженням стратегічного фокусу на стабільності та європейській перспективі держав-сусідів.

Під час Мюнхенської конференції з безпеки хорватська делегація також взяла участь у заході, присвяченому Ініціативі трьох морів, наголосивши на важливості посилення взаємозв'язку, інфраструктури та стійкості, а також внеску Хорватії у спільні європейські розвіткові та безпекові пріоритети.

Участью в 62-й Мюнхенській конференції з безпеки Республіка Хорватія підтвердила свою активну роль у зміцненні європейської та трансатлантичної безпеки, просуванні міжнародного права, підтримці України та відстоюванні стабільності й європейської перспективи нашого сусідства.

Під час перебування в Мюнхені хорватська делегація також зустрілася з представниками хорватської громади в Баварії.

МЮНХЕНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ З БЕЗПЕКИ: ЄВРОПА ШУКАЄ СИЛЬНІШУ РОЛЬ У НОВОМУ ГЛОБАЛЬНОМУ ПОРЯДКУ

13-15 лютого 2026 року

Завершилася 62-га Мюнхенська конференція з безпеки — триденний форум, який зібрав понад тисячу лідерів, дипломатів і експертів із безпеки з більш ніж 115 країн світу. Цьогорічна зустріч відбулася на тлі війни в Україні, переосмислення трансатлантичних відносин і зростання геополітичної напруженості. Головним посланням дискусій стало те, що Європа має взяти на себе більшу відповідальність за власну безпеку та оборону.

Хорватську делегацію очолив прем'єр-міністр Андрей Пленкович разом із віцепрем'єром і міністром оборони Іваном Анушичем та міністром закордонних і європейських справ Горданом Грличем Радманом. Пленкович узяв участь у панельних дискусіях щодо європейської безпеки, енергетичної стабільності та трансатлантичного партнерства, наголосивши, що сильніша Європа відповідає інтересам як Європейського Союзу, так і Сполучених Штатів. Окремо він звернув увагу на виклики стрімкого технологічного розвитку, підкресливши, що надмірне використання цифрового контенту дітьми може мати довгостроковий вплив на європейські цінності.

Конференцію позначили виступи державного секретаря США Марко Рубіо та федерального канцлера Німеччини Фрідріха Мерца. Обидва закликали до відновлення й зміцнення трансатлантичного партнерства, водночас наголосивши, що Європа повинна збільшити витрати на оборону. Рубіо розкритикував неефективність Організації Об'єднаних Націй і частину європейської енергетичної політики, тоді як Мерц підкреслив, що Європа не буде сліпо наслідувати Сполучені Штати, а прагне рівноправного партнерства.

Війна в Україні стала центральною темою форуму. Президент України Володимир Зеленський повторив, що Київ не піде на територіальні поступки та закликав до подальшої військової й фінансової підтримки. Генеральний секретар НАТО Марк Рютте заявив, що союзники мають і надалі зміцнювати оборонні спроможності, а президентка Європейської комісії Урсула фон дер Ляєн оголосила про додаткові інвестиції в європейську оборону.

Висока представниця ЄС із закордонних справ і політики безпеки Кая Каллас відкинула твердження про «цивілізаційний занепад» Європи, наголосивши, що континент залишається простором стабільності, демократії та високих стандартів життя. Вона також застерегла, що на максималістські вимоги Росії не слід відповідати мінімалістичними кроками.

Окрім України, учасники обговорили ситуацію на Близькому Сході, іранську ядерну програму, кліматичну безпеку та зростання міграційного тиску. Учасники погодилися, що міжнародний порядок зазнає глибокої трансформації, а солідарність і єдність є ключовими для збереження стабільності.

Мюнхенська конференція з безпеки 2026 року продемонструвала, що Європа прагне бути сильнішим і рівноправним гравцем у глобальній політиці — партнером Сполучених Штатів, але водночас самостійною силою, здатною захищати власні інтереси та цінності. (Славко Б.)

В УКРАЇНІ ВІД ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З РФ ЗАГИНУЛИ 688 ДІТЕЙ, ЩЕ 2392 ПОРАНЕНІ – ЛУБІНЕЦЬ

В Україні з початку повномасштабного вторгнення росіян загинули 688 дітей, 2392 дитини поранені, зафіксовані щонайменше 23 випадки сексуального насильства.

Як передає Укрінформ, про це у Телеграмі повідомив уповноважений Верховної Ради України з прав людини Дмитро Лубінець за результатами інтерактивного діалогу зі спеціальним представником генерального секретаря ООН з питань дітей і збройних конфліктів.

“Говорив прямо: з 2014 року Росія вбиває, калічить і депортує українських дітей. Лише з початку повномасштабного вторгнення загинули 688 дітей, 2392 поранені, зафіксовано щонайменше 23 випадки сексуального насильства. Пошкоджено або знищено 4505 закладів освіти та 2551 медичну установу”, - наголосив омбудсман.

І ще один факт, який світ не має права ігнорувати, зауважив Лубінець: відомо про сотні місць, куди Росія депортує українських дітей, там їх піддають ідеологічному перевихованню та мілітаризації. Це прямі докази воєнних злочинів і злочинів проти людяності.

Уповноважений ВР закликав до конкретних дій: сприяти поверненню депортованих дітей, отримати від Росії інформацію про їхнє місце перебування та притягнути винних до відповідальності.

За словами Лубінця, дії Росії мають бути визнані геноцидом українського народу. Це буде доказом того, що світ готовий називати речі своїми іменами.

Як повідомляв Укрінформ, у Канаді восени пройде міжнародна конференція щодо повернення викрадених українських дітей. (Укрінформ)

РЕЗОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ

Резолюція Європейського парламенту від 24 лютого 2026 року щодо чотирьох років війни агресії Росії проти України та внеску Європи у досягнення справедливого миру і стійкої безпеки для України

У резолюції від 24 лютого 2026 року Європейський парламент підсумовує чотири роки повномасштабної агресії Росії проти України, наголошуючи, що ця війна є грубим порушенням міжнародного права та безпрецедентною атакою на європейську систему безпеки.

Парламент рішуче засуджує дії Росії та її союзників, зокрема Білорусі, Ірану й Північної Кореї, вказує на воєнні злочини, страти військовополонених, депортацію тисяч українських дітей, застосування сексуального насильства та гібридні атаки проти ЄС, і підкреслює, що Росія та її керівництво мають бути повністю притягнуті до відповідальності. Документ підтверджує незмінну підтримку незалежності, суверенітету й територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів, а також її права на самооборону і на вільний вибір безпекових союзів.

Європарламент наполягає, що жодні рішення щодо України не можуть ухвалюватися без України, а питання європейської безпеки — без Європи. Будь-яка мирна угода має бути справедливою, всеосяжною та довготривалою, ґрунтуватися на міжнародному праві, передбачати репарації з боку Росії та надійні гарантії безпеки для України, співмірні зі зобов'язаннями за статтею 5 Вашингтонського договору та статтею 42(7) Договору про ЄС.

Парламент закликає суттєво посилити військову допомогу, розширити санкції, зокрема проти російського енергетичного сектору, «тіньового флоту» та структур на кшталт «Вагнера», використати заморожені російські активи для підтримки оборони й відбудови України та прискорити інтеграцію українського оборонно-промислового комплексу до європейської бази.

Окремо підкреслюється необхідність повної відмови ЄС від російських енергоносіїв, боротьби з обходом санкцій і створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії. Загалом резолюція фіксує стратегічний курс ЄС на довгострокову підтримку України, її поступову інтеграцію до Євросоюзу та зміцнення спільної європейської безпеки на тлі триваючої російської агресії.

ГЕНЕРАЛЬНА АСАМБЛЕЯ ООН ПІДТРИМАЛА РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО СТАЛИЙ МИР В УКРАЇНІ

У штаб-квартирі Організація Об'єднаних Націй Генеральна Асамблея ухвалила резолюцію «Підтримка сталого миру в Україні», що стала важливим дипломатичним досягненням Києва. Документ отримав підтримку 107 держав-членів, тоді як 12 виступили проти і 51 утрималася.

Резолюція була представлена українською стороною під час відновленої 11-ї надзвичайної спеціальної сесії Генеральної Асамблеї. Вона закликає до повного, негайного та безумовного припинення вогню, а також до досягнення всеохоплюючого, справедливого і тривалого миру відповідно до Статуту ООН та норм міжнародного права.

Дипломатична перемога України

Ухвалення документа стало результатом активної дипломатичної роботи України, зокрема команди на чолі з Володимиром Зеленським та міністерства закордонних справ. Українські дипломати змогли мобілізувати широку міжнародну підтримку на тлі триваючої російської агресії.

Під час засідання заступниця міністра закордонних справ Мар'яна Беца представила проєкт резолюції та окреслила ключові позиції України. У своєму виступі вона наголосила, що війна Росії проти України є не лише збройним конфліктом, а й фундаментальним викликом міжнародному праву та світовому порядку.

Ключові меседжі України

Українська сторона підкреслила, що:

Російська агресія порушує базові принципи міжнародного права, включно з суверенітетом і територіальною цілісністю держав.

Війна є спробою легітимізувати застосування сили як інструмент міжнародної політики.

Україна бореться не лише за власну незалежність, а й за збереження глобального правопорядку.

Окрему увагу було приділено гуманітарним аспектам війни. Зокрема, наголошено на систематичних атаках Росії на цивільну інфраструктуру, включаючи енергетичні об'єкти, що створює загрозу для мирного населення, особливо в зимовий період.

Позиція щодо миру

Україна підтвердила свою готовність до мирного врегулювання, але чітко заявила: мир не може бути досягнутий ціною капітуляції чи втрати територій. Київ наполягає на відновленні повного суверенітету і притягненні винних до відповідальності.

Резолюція також відображає підтримку міжнародної спільноти у прагненні до справедливого миру та підкреслює, що жодна держава не повинна залишатися наодинці перед обличчям агресії.

Значення голосування

Попри те, що резолюції Генеральної Асамблеї не є юридично обов'язковими, вони мають вагомое політичне значення. Голосування демонструє позицію більшості країн світу та формує міжнародний тиск на державу-агресора.

Водночас значна кількість утриманих голосів свідчить про збереження розбіжностей у підходах різних країн, що означає продовження дипломатичної боротьби на глобальному рівні.

Висновок

Ухвалення резолюції «Підтримка сталого миру в Україні» стало важливим сигналом: міжнародна спільнота продовжує підтримувати Україну та принципи міжнародного права. Це рішення є не лише політичним жестом, а й підтвердженням вибору на користь справедливості, миру та глобальної стабільності. (РСК)

ЗАБУТІ ГІГАНТИ КОСМОСУ: ЯК УКРАЇНА ПОБУДУВАЛА ШЛЯХ ДО ЗІРОК

Січень 2026 р. — Коли 2 січня 1959 року о 16:41 за московським часом ракета-носіє «Луна 8К72» пронеслася крізь атмосферу, несучи апарат «Луна-1» (також відомий як «Мрія»), людство офіційно стало міжпланетним видом. «Луна-1» була першим об'єктом, який досяг другої космічної швидкості (11,2 км/с), подолав земну гравітацію і спрямував свій шлях до Місяця. Хоча радянська пропаганда приписувала цей успіх виключно «соціалістичній системі», розсекречення історичних документів відкриває чітку картину: цей триумф був переважно плодом українського розуму, промисловості та стратегічного планування.

«Головний конструктор» та українське коріння

Центральна постать усієї історії, Сергій Корольов, народився в Житомирі в родині вчителів. Його шлях нерозривно пов'язаний з Україною — від дитинства в Ніжині до навчання в Київському політехнічному інституті (КПІ), де під керівництвом професора Миколи Кононенка він створив свої перші літальні апарати. Хоча пізніше він працював у Москві, Корольов протягом усього життя підтримував контакти з київськими інженерами, а його донька Наталія часто наголошувала, що в їхньому домі українська мова була символом близькості та родини.

Поруч із ним ключову роль відігравав Валентин Глушко, уродженець Одеси. Глушко був генієм, який створив двигуни РД-107/108. Без цих двигунів, які приводили в рух ракету Р-7, «Луна-1» ніколи б не відірвалася від стартового майданчика. Внесок Глушка був не лише інженерним; ще юнаком в Одесі, через листування з Ціолковським, він заклав принципи використання рідкого ракетного палива, які досі є світовим стандартом.

Теоретичні основи: Від Полтави до Місяця

Внесок України розпочався за десятиліття до запуску. Юрій Кондратюк (народився як Олександр Шаргей у Полтаві) у своїй книзі «Завоювання міжпланетних просторів» (1929 р.) точно розрахував траєкторію, за якою космічний корабель мав би летіти до Місяця з найменшими витратами палива. Він розробив концепцію модульного апарата, який залишає основний модуль на орбіті, тоді як менший спускається на поверхню. Ці розрахунки не були

просто теорією; вони стали «біблією» для Корольова під час планування місії «Луна», а пізніше NASA буквально застосувало їх у програмі «Аполлон».

Індустріальна потужність: Дніпро та Харків

Поки Корольов та Глушко забезпечували візію та енергію, українські міста надавали технологічну інфраструктуру:

- Дніпро (тодішній Дніпропетровськ): Місто було домівкою для Південного машинобудівного заводу (Південмаш) та конструкторського бюро «Південне». Під керівництвом ще одного велетня, Михайла Янгеля, там виготовлялися ракети, що виводили супутники на орбіту. «Південмаш» був не просто заводом, а містом у місті з десятками тисяч фахівців, які вдосконалювали металургію для екстремальних температур космосу.

- Харків: Це місто було мозком електроніки. Інститути, такі як «Хартрон» (тодішнє ОКБ-692), розробляли системи наведення. Система керування ракетою для «Луни-1» вимагала небаченої точності, і саме харківські інженери створили радіокомандні системи, що коригували траєкторію апарата в перші хвилини польоту.

- Київ: Київські промислові гіганти, такі як завод «Арсенал», виготовляли оптичні системи стеження та орієнтації за зірками, необхідні для того, щоб «Луна-1» могла орієнтуватися у вакуумі космосу.

Наукові відкриття місії «Луна-1»

Український внесок не був лише «технічним». Костянтин Грінгауз, фізик, чиє навчання було глибоко пов'язане з мережею наукових шкіл, до яких залучалися українські фахівці, розробив для «Луни-1» іонні пастки. Завдяки їм «Луна-1» стала першим апаратом, що довів існування сонячного вітру — потоку заряджених частинок, що йдуть від Сонця. Це змінило наше розуміння фізики космосу, а дані опрацьовувалися у співпраці з науковими центрами по всій Україні.

Геополітичне та сучасне значення

Сьогодні, у січні 2026 року, коли Україна знову утверджується на світовій арені, важливо розуміти, що її космічна історія — це не просто пасивна примітка в радянських підручниках. Спадщина Корольова, Глушка та Кондратюка є фундаментом, на якому Україна будує партнерства з NASA та Європейським космічним агентством (ESA).

Сучасна ракета Antares, яка регулярно доставляє вантажі на Міжнародну космічну станцію, використовує перший ступінь, сконструйований у КБ «Південне». Це пряма лінія, що поєднує піонерську «Луну-1» із сучасними дослідженнями космосу. Україна не просто брала участь у космічній гонці; вона забезпечила технології та знання, без яких цей «великий стрибок для людства» був би неможливим.

Нова ера технологій

У 2024–2026 роках Україна, спираючись на свій гігантський досвід ракетобудування, здійснила справжній технологічний прорив, адаптуючи космічні знання для потреб сучасної високотехнологічної війни. Україна відновила

свій статус ракетної держави. Окрім протикорабельного комплексу «Нептун», країна активно розвиває програму далекобійних ракетних систем. Використовуючи напрацювання КБ «Південне», нові українські балістичні та крилаті ракети тепер здатні вражати стратегічні цілі на відстані понад 1000 кілометрів. Це пряме продовження традицій ракетобудування, але вже на базі сучасних цифрових систем наведення.

Револьюція дронів: Нова парадигма війни

Найбільш динамічним сектором став розвиток безпілотних систем, де Україна стала світовим лідером:

- Далекобійні БПЛА: Дрони на кшталт «Лютого» продемонстрували здатність долати величезні відстані, поєднуючи авіаційну експертизу з новітніми ІТ-рішеннями.

- Морські дрони (Magura V5, Sea Baby): Ці унікальні розробки змінили концепцію морських битв. Використання супутникового зв'язку та алгоритмів штучного інтелекту для керування цими катерами базується на тих самих принципах дистанційної орієнтації, які колись розроблялися для перших місячних апаратів.

- FPV-дрони та ШІ: Впровадження систем машинного зору та ШІ дозволяє українським безпілотникам самостійно захоплювати цілі, ігноруючи ворожі засоби радіоелектронної боротьби.

РЕБ та супутникові технології

Харківська школа радіоелектроніки, яка колись створювала мозок для ракет Р-7, сьогодні зосереджена на засобах радіоелектронної боротьби (РЕБ). Українські системи «окопного РЕБу» та стратегічні комплекси радіотехнічної розвідки є критично важливими для захисту неба від сучасних загроз.

Сьогоднішні українські інженери — це прямі нащадки тих, хто відправляв «Луну-1» у невідомість. Але якщо тоді метою було відкриття нових світів, то сьогодні мета — захист власного дому. Поєднання академічних знань «старої школи» з гнучкістю військових стартапів створило унікальну екосистему. Україна знову доводить: вона є не лише частиною історії великих відкриттів, а й архітектором майбутнього, де технологічна перевага стає гарантом свободи. (Сергій Б.)

УРОЧИСТЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ КРИЖЕВАЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ ТА ВРУЧЕННЯ ПОДЯКИ АПОСТОЛЬСЬКОМУ НУНЦІЮ ДЖОРДЖО ЛІНГУА

У п'ятницю, 30 січня 2026 року, у свято Святих Трьох Святителів і Отців Церкви — Василя Великого, Івана Золотоустого та Григорія Богослова (Назіанського), у греко-католицькому кафедральному соборі Пресвятої Трійці в Крижевцях архиерейською Божественною Літургією було урочисто відзначено День Крижевецької єпархії та свято її небесних покровителів. Цим святкуванням водночас розпочався Рік підготовки до ювілею 250-річчя заснування Крижевецької єпархії, який буде урочисто відзначено у 2027 році.

Архиерейську Божественну Літургію очолив владика Петро Лоза, єпископ Сокальсько-Жовківської єпархії Української Греко-Католицької Церкви, у співслужінні з владикою Міланом Стипичем, єпископом Крижевецьким, та владикою Миколою Кекичем, єпископом Крижевецьким на спочинку. У святкуванні також взяли участь римо-католицькі єпископи: преосвященний В'єкослав Гузьяк, єпископ Беловарсько-Крижевецький, та преосвященний Божо Радощ, єпископ Вараждинський. На Літургії з архиерейського трону був присутній архієпископ Джорджо Лінгуа, Апостольський нунцій у Республіці Хорватія, який завершує своє служіння. Співслужили численні греко-католицькі та римо-католицькі священники і дякони, а літургійний спів провадив хор Крижевецького кафедрального собору під диригуванням Мартіна Плеші.

У проповіді владика Петро Лоза звернув увагу на постаті Трьох Святих Святителів як на різні за характером і темпераментом особистості, яких Церква поєднує не з огляду на їхню подібність, а заради єдності, що перевищує всі відмінності. Він наголосив, що віра є не формою чи стилем, а напрямом життя, і що справжнім осердям церковної єдності завжди є Христос. Різноманіття дарів і голосів, підкреслив проповідник, не руйнує церковної спільноти, коли Христос перебуває в центрі, але стає духовним багатством, яке світ розпізнає як світло.

Наприкінці Божественної Літургії єпископ Крижевецький владика Мілан Стипич вручив особливу подяку архієпископу Джорджо Лінгуа, Апостольському нунцію на відході, на знак вдячності за його багаторічну підтримку, батьківську опіку та постійну близькість до Крижевецької єпархії. У відповідь архієпископ Лінгуа подякував за виявлену честь, зазначивши, що завжди з радістю відвідував Крижевецький кафедральний собор, та побажав Єпархії зростання в любові, вірності Христові й збереження власної обрядової традиції. Після його слів присутні проспівали многоліття. З цієї нагоди було вручено церковні відзнаки двом вірним

Української Греко-Католицької Церкви з Боснійсько-Герцеговинського вікаріату Крижевецької єпархії — Еугену Корцебі та Стеву Щібайлу — за їхню багаторічну відданість і сумлінне служіння Церкви у парафіяльному житті.

Після літургійного святкування владика Мілан Стипич освятив нововстановлену статую святого архангела Михаїла у дворі кафедрального собору. Статуя є даром спільноти «Марійні воїни» зі Спліта та встановлена з нагоди 1100-річчя Хорватського Королівства; члени спільноти також долучилися до святкування.

Напередодні Дня єпархії, у середу 28 січня, владика Мілан Стипич влаштував урочисте прийняття для представників суспільного, політичного, культурного, освітнього, медійного та господарського життя міста Крижевців. Під час зустрічі було представлено плани й заходи, пов'язані з підготовкою до ювілею 250-річчя заснування Єпархії, з особливим наголосом на значенні її духовної та культурної спадщини для місцевої і ширшої спільноти. Святкову програму буде продовжено ввечері 31 січня концертом творів Вольфганга Амадея Моцарта у виконанні жіночих хорових колективів та солістів.

День Крижевецької єпархії і цього року зібрав численних вірних та представників церковних спільнот з усієї Хорватії та з-поза її меж, ставши яскравим свідченням єдності та радості спільної підготовки до одного з найважливіших ювілеїв в історії Крижевецької єпархії.

ВЛАДИКА ПЕТРО ВЗЯВ УЧАСТЬ У ЄПІСКОПСЬКІЙ ХІРОТОНІЇ В СОБОРІ ЗАГРЕБА (ХОРВАТІЯ)

На свято святого Івана Боско, у суботу 31 січня 2026 року, в Загребському соборі відбулося урочисте богослужіння, під час якого монс. Марко Ковач та монс. Владо Разум були призначені єпископами-помічниками Загребської архієпархії (Хорватія).

Святкову Літургію та чин єпископської хіротонії очолив архієпископ Загребський митрополит монс. Дражен Кутлеша. Співслужили архієпископ-емерит Загребський кардинал Йосип Бозанич та Апостольський нунцій у Республіці Хорватія архієпископ Джордж Лінгуа.

У богослужінні також взяли участь єпископ Мілан Стипич, Крижевецький єпископ, владика Петро Лоза, єпископ Сокальсько-Жовківський, єпископ Микола Кекіч.

У своїй проповіді архієпископ Дражен Кутлеша звернувся до новоіменованих єпископів зі словами:

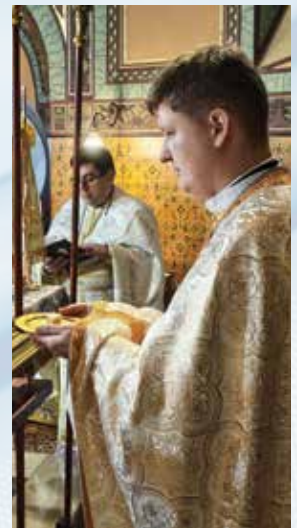
«У вас, дорогі брати Владо і Марко, Церква розпізнала єпископів і доручає вам високе й відповідальне завдання: бути людьми, які свідчать правду, навіть тоді, коли інші закривають на неї вуха; бути пастирями, які ведуть Божий народ до Христа. Правда не нав'язується силою, не захищається криком і не тримається компромісами, але передається послідовним, скромним і мужнім життям. Нехай вас завжди провадить Христос — Добрий Пастир».

У ЗАГРЕБІ ВЛАДИКА ПЕТРО ЛОЗА РУКОПОЛОЖИВ У СВЯЩЕНИКИ ДИЯКОНА СВЯТОСЛАВА КОТКЕВИЧА

Загреб, 1 лютий 2026 р.

У 34-ту неділю після Зіслання Святого Духа (Неділю про блудного сина) у греко-католицькому співкафедральному соборі святих Кирила і Методія в Загребі владика Петро Лоза, сокальсько-жовківський єпископ, рукоположив у священники диякона Святослава Коткевича, кандидата на священство зі своєї єпархії, який навчається богослов'ю в Загребі.

Архієрейську Божественну Літургію з владикою Петром співслужили владика Мілан Стипич, єпископ Крижевецький, о. Володимир Коткевич, батько новорукоположеного і священник Сокальсько-жовківської єпархії, диякон Роман Бурда, а також священники й диякони Крижевецької єпархії.

У проповіді владика Петро, роздумуючи над євангельським уривком про блудного сина, наголосив, що Великий піст починається з внутрішньої правди — усвідомлення того, що людина перебуває далеко від свого духовного дому. Священство, за його словами, означає бути знаком відкритих дверей Отця, бути тим, хто виходить назустріч і допомагає людині не боятися повернення.

Святослав Коткевич народився 1998 року. Початкову та середню освіту здобув у Куликові, богословські студії розпочав в Івано-Франківську, продовжив у Німеччині, а завершальний рік навчання проходив у Загребі. У 2023 році був поставлений у піддиякони, у 2025 році одружився з Роксоланою Садовською, а в листопаді 2025 року був рукоположений у диякони. (С.Б.)

КОЛИ СЛОВО СТАЄ ФРОНТОМ: У ЗАГРЕБІ ПРЕДСТАВЛЕНО ЗБІРКУ «УКРАЇНА» ІВИЦІ ЮР'ЄВИЧА

У приміщенні Хорватських ветеранів війни відбулася подія, що вийшла далеко за межі літературної презентації. Тут, серед людей, які знають, що таке війна не з підручників, а з власного життя, було представлено збірку поезій «Україна» хорватського поета Івиці Юр'євича.

Цей захід став не просто культурною зустріччю — він став актом пам'яті, солідарності й внутрішньої єдності двох народів.

Захід відкрив бригадний генерал Звонімір Сесар. Його слова прозвучали не як формальне привітання, а як свідчення людини, яка знає ціну свободи.

«Ми, хорвати, добре розуміємо, що означає втратити мир за одну ніч. Тому підтримка України — це не політична позиція, а людський обов'язок», — наголосив він.

Вечір розпочався виконанням пісні «*Vože čuvaj Hrvatsku*». У залі запанувала тиша, в якій кожне слово звучало особливо глибоко. Молитовний настрій став природним тлом для поезії, що народилася з болю війни.

Музикант і співак парафії Святої Марії Марин Буліч продекламував вірш «Україна». У його голосі не було пафосу — лише зосередженість і внутрішня правда. Поезія прозвучала як молитва за народ, який сьогодні бореться за право жити вільно.

Голова Українського культурно-просвітницького товариства «Кобзар» Славко Бурда, представляючи автора, підкреслив, що Івиця Юр'євич належить до тих поетів, для яких слово — це відповідальність.

«Це не книга про війну як політичний факт. Це книга про людину. Про матір, яка чекає. Про дитину, яка втратила дім. Про народ, який обирає гідність навіть тоді, коли навколо — руїни», — зазначив він.

Івиця Юр'євич у своєму виступі говорив просто й стримано. Він не шукав гучних формулювань. Його позиція — тиха, але тверда.

«Я не можу стояти в окопі. Але можу стояти зі словом. Якщо поезія здатна бодай трохи зменшити байдужість — вона вже має сенс», — сказав поет.

У 35 віршах збірки «Україна» немає політичної риторики. Є імена, є біль, є земля, яка страждає, і є надія, що не згасає. Особливо промовистою є паралель між хорватським і українським досвідом. У цих текстах хорватський читач упізнає власну історію — зруйновані міста, вимушених переселенців, солдатів, що стали щитом між домом і зникненням.

Саме тому ця книга звучить не як розповідь про «чужу» війну. Вона звучить як розмова із самими собою.

Збірка, створена як поетична відповідь на страждання українського народу, доступна трьома мовами — хорватською, українською та словенською — завдяки перекладачеві Андрію Гевці.

Завершення заходу стало символічним. Усі присутні разом виконали пісню «*Vilo Velebita*». Голоси злилися в один — і в цю мить було відчутно, що солідарність починається не з декларацій, а з пам'яті й співпереживання.

Після офіційної частини люди ще довго не розходилися. Говорили про Україну, про війну, про відповідальність Європи, про те, що культура не може бути нейтральною, коли гинуть люди.

Збірка «Україна» — це не просто поезія. Це моральний жест. Це нагадування про те, що свобода має ціну. І що байдужість — дорожча.

У час, коли світ зникає до новин про руйнування, поезія Івиці Юр'євича повертає головне — здатність співчувати.

Бо війна починається зі зброї.

А мир — починається зі слова.

І якщо слово здатне об'єднати серця, воно вже стало частиною боротьби за життя.

Славко Бурда

У ЛЮБЛЯНІ УРОЧИСТО ВІДЗНАЧИЛИ 155-ТУ РІЧНИЦЮ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

У Любляні у п'ятницю, 20 лютого 2026 року в урочистій та натхненній атмосфері відзначили 155-ту річницю від дня народження однієї з найвидатніших українських письменниць – Лесі Українки (справжнє ім'я Лариса Косач). Міжнародна культурна програма об'єднала представників українських товариств та громад із кількох європейських країн, а також численних гостей і друзів української культури.

Господарями заходу були «Українці в Словенії», нова організація «Разом» та багаторічне культурне товариство «Любляна – Київ» на чолі з головою Андрієм Гевком. До організації долучилися й інші українські спілки, підтверджуючи міцний зв'язок та єдність української діаспори.

Центральною частиною вечора стала музично-драматична вистава «Я в серці маю те, що не вмирає», присвячена життю та творчості великої письменниці. Виставу всього за двадцять днів підготувала група українок під керівництвом професорки Валентини Лавринчук, яка водночас є авторкою сценарію та режисеркою, а також на високому художньому рівні втілила образ Лесі Українки.

Роль Олени Пчілки вражаюче зіграла Ольга Кириченко, тоді як в інших ролях виступили Марія Резнік, Софія Резнік та Римма Ватутіна, яка в ролі Ольги О'Коннор також була ведучою програми. Музичну частину вечора збагатили виступи чудової солістки Вікторії Рудник із Будапешта під супровід піаністки Аріадни Бартай, а вокальний виступ Римми Ватутіної супроводжував Мар'ян Штублер.

У чудовій та святковій залі «Антонов дом» була розгорнута виставка «Квіти Косачів – Драгоманових», авторський проєкт Тетяни Ціхоцької, що додатково наблизило історичний та сімейний контекст, у якому зростала велика письменниця.

Після вітальних слів організаторів Ярослава Хортяні від імені СКУ, СФУЖО та Товариства української культури в Угорщині відкрила виставку та міжнародний проєкт, присвячений 155-й річниці від дня народження Лесі Українки.

Ми переглянули цікаву та багатомовну коротку презентацію про Лесю Українку у документальному фільмі «Мандрівки з Лесею».

Із вітальними словами до присутніх звернулися також Посол України в Словенії Петро Бешта, Олег Рогоза — заступник голови Об'єднання українців у Словенії «Разом», Андрій Гевка — голова Культурного товариства «Любляна – Київ», Славко Бурда — голова Українського культурно-просвітнього товариства «Кобзар» із Загреба, а також Андрей Коваль — представник української громади з Трієста. У своїх виступах вони наголосили на важливості збереження культурної ідентичності, солідарності з українським народом та вічній цінності літературної та моральної спадщини Лесі Українки.

Цей вечір став надзвичайно змістовною та духовно збагаченою подією, присвяченою великій доньці України — Лесі Українці (Ларисі Косач). Захід ще раз засвідчив підтримку України, українського народу та його боротьби за свободу й незалежність.

Вечір пройшов у сильній культурній та духовній атмосфері, сповненій емоцій, гордості та єдності. Життя та діяльність Лесі Українки, позначені боротьбою з хворобою, але й невтомною боротьбою за свободу та гідність українського народу, і сьогодні надихають нові покоління.

Це гідне вшанування ще раз підтвердило, що слово та ідея не знають кордонів, а спадщина Лесі Українки живе потужно – у літературі, культурі та в серцях людей, які вірять у свободу, справедливість і незалежність України. (Славко Бурда)

● ПРИХОВАНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КОД У ДУШІ ФЕДОРА ДОСТОЄВСЬКОГО

Лютий 2026 р. — У часи сучасних геополітичних потрясінь, коли культура дедалі частіше використовується як зброя, ім'я російського письменника Федора Михайловича Достоевського знову опиняється під пильним поглядом. Питання українського коріння Достоевського є предметом численних історичних і літературних дискусій, особливо в контексті переосмислення культурної ідентичності у XXI столітті.

Ступінь історичного впливу українців на Росію — питання не нове й безперечно становить цікавий сегмент публічних аналітичних досліджень. Хоча теми й мова Достоевського є російськими, психологічна тканина його творів — схильність до крайнощів, барокова напруга між раєм і пеклом та ірраціональна віра — містить елементи, які в компаративному літературознавстві часто приписують українському культурному субстрату та впливові гоголівського стилю.

Достоевський, традиційно прославлений як стовп «російської душі», автор Братів Карамазових, приховує родовід, який веде нас далеко від московських вулиць і петербурзьких туманів — просто в серце українського Поділля. Чи був «найбільший російський метафізик» насправді продуктом української чуттєвості, зануреної в російський імперський контекст?

Коріння: від Достоева до Вінниці

Історія родини Достоевських починається в селі Достоево, яке нині розташоване в Білорусі, але ключова формативна родинна ідентичність формується саме в Україні. Дід письменника, Андрій Григорович, був греко-католицьким священником у селі Війтівці (нині Вінницька область). Саме він став ланкою між старим шляхетським статусом і новою, болісною реальністю, яку успадкує батько Федора — Михайло.

Михайло Достоевський утік з батьківського дому в Україні, щоб у Москві стати лікарем, порвавши з родинною традицією священства, але забравши із собою специфічний психологічний тягар — суворість, похмуру релігійність та емоційну нестабільність.

Кордоцентризм: філософія серця проти розуму

Українська філософська думка, від Григорія Сковороди й далі, ґрунтується на «кордоцентризмі» — переконанні, що серце, а не мозок, є центром людського буття. У Достоевського ми бачимо це в кожному рядку. Його персонажі не мислять логічно; вони «мислять почуттями».

Раскольников убиває не через суху математичну формулу, а через внутрішнє кипіння, яке кидає виклик розуму. Перевага ірраціонального, пристрасного й містичного над раціональним західноєвропейським просвітництвом глибоко вкорінена в українському бароковому менталітеті, який, на відміну від російського, століттями перебував у безпосередньому контакті з Європою, зберігаючи водночас східний містицизм.

Тінь Миколи Гоголя: українська гротеска

Достоевський відомо сказав: «Усі ми вийшли з гоголівської Шинелі». Микола Гоголь, українець за походженням, привніс у російську літературу елементи української народної демонології, гротеску та «сміху крізь сльози».

Достоевський підхоплює цю естафету. Його схильність до «карнавалізації» реальності — де святе й профанне змішуються в корчмах — безпосередньо продовжує український вертеп (ляльковий театр). Персонажі на кшталт старого Федора Карамазова є чистими «українськими бароковими фігурами»: надмірними в гріху, надмірними в каятті, завжди на межі абсурду.

Релігійний синкретизм

Батько письменника походив із родини, яка поколіннями балансувала між православ'ям і уніатством (греко-католицизмом). Цей прикордонний релігійний ідентичнісний досвід сформував у Достоевського особливе ставлення до Бога. Для нього Бог — не далека інституція, а жива, болісна присутність. Ця «кривава віра», характерна для українських степів і їхньої бурхливої історії, є діаметрально протилежною холодному, державницькому православ'ю, яке тоді пропагував Петербург.

Психологія «людини з краю»

Хоча Достоевський був політичним прихильником Російської імперії, його психологічний профіль залишався профілем аутсайдера. Український менталітет історично позначений опором центральній владі та загостреним індивідуалізмом. Хоч Федір і каналізував це через російське слов'янофільство, його література є субверсивною. Він не пише про системи — він пише про бунт особистості. Його герої — «принижені й ображені» — колективний архетип, що глибоко резонує з українською історією.

Сучасний погляд

У сучасному світі, зокрема у 2026 році, коли Україна переосмислює своє місце у світі, питання Достоевського стає принциповим. Чи можемо ми читати його поза імперським контекстом?

Українські літературознавці сьогодні наголошують, що Росія «загорнулася» Достоевським як моральним авторитетом, тоді як у своїй суті він був «продуктом української психологічної вибуховості», застосованої до

російської мови. Він був «гібридом» — людиною, чия кров була українською, культура — російською, а страждання — універсальним.

Якби ми сьогодні відвідали Війтівці, ми побачили б звичайне село. Але в генетичному коді цієї землі прихована відповідь на питання, чому Достоєвський писав так «гранично», так «пекуче» і так «неможливо». Без української емоційної гіперболи та барокової містики свого діда Достоєвський, можливо, був би лише ще одним коректним європейським реалістом на кшталт Тургенєва.

Натомість ми маємо письменника, чий «український темперамент» назавжди змінив світову літературу, нагадуючи нам, що найглибші істини про людську душу народжуються на межах світів — там, де сходяться стери й сні. (Сергій Б.)

● КРИЖЕВЦІ: НАТОВП ВІРНИХ ЗІБРАВСЯ НА ТРАДИЦІЙНЕ ПАЛОМНИЦТВО ДО СЯГОГО ШАРБЕЛА

У Теодорову суботу, 21 лютого 2026 року, у греко-католицькому кафедральному соборі Святої Трійці в Крижевцях відбулося традиційне паломництво до Святого Шарбела, яке проводиться кожної третьої суботи місяця, і на якому безліч паломників з усієї Хорватії заповнили кафедральний собор та його околиці. Божественну літургію Святого Івана Златоуста служив єпископ Мілан Стіпіч, владику Крижевацький, за співслужіння кількох священників та дияконів. Протягом дня кілька священників сповідали, а численні паломники приступили до Святого Таїнства Покаяння та Причастя.

У своїй проповіді єпископ Стіпіч, серед іншого, сказав: «Розпочався Великий Піст Святих Сорокаденних днів або Великий піст, і сьогодні, цієї суботи, у візантійсько-католицькому обряді ми згадуємо святого Теодора Тирона, мученика, який 1500 років тому врятував християнську громаду свого часу і таким чином став інструментом Божої благодаті у своєму часі та просторі.

Сьогодні, як і тоді, існує небезпека для християн, і ми маємо спроби відвернути християн і звести їх зі шляху віри. Достатньо простежити за тим, що відбувається в суспільстві, в нашій країні та у світі, щоб зрозуміти, як невпинно діють різні сили, які проти Євангелія та проти спасительного Божого закону.

Особливо чинять тиск на християн, щоб вони перестали жити морально, все, що є святим для християн, релятивізується, і дуже підступно, щоб все, що є святим, добрим і справедливим, і що Ісус представив нам у Євангелії, поступово розмивалося.

Все це робиться для того, щоб християни, як сіль землі та світло світу, стали гіркими та темними». А що робили християни за часів Теодора в момент кризи? Вони були разом, вони молилися та постили, і вони довіряли Богові, який керує історією. Що нам слід робити сьогодні за таких обставин? Не сперечатися, не боятися, не мститися, не піддаватися та не піддаватися зневірі, а триматися взаємного спілкування та довіряти Богові. І Божа благодать діятиме. І саме так працює Церква. Вона діє благодаттю Святого Духа, а не людською тактикою та розрахунками, — сказав єпископ Стіпіч.

«Великий піст Святого Великого посту закликає нас оновити себе. Цей особливий час благодаті закликає нас повернутися до себе та Бога, заново відкрити в собі образ тієї невинної, першоствореної людини без гріха, якою Бог задумав її бачити під час створення.

І для цього ми завжди повинні починати з любові та прощення. Фізичний піст не має користі, якщо він не змінює внутрішньої людини. Ось чому в нашому греко-католицькому обряді Святий Піст починається з Вечірні прощення, коли ми всі просимо та даруємо один одному прощення. Все, чого Бог вимагає від нас, завжди ґрунтується на любові, бо Він є сама любов. Тож оновлюймося, перш за все, в любові, як до Бога, так і до себе, так і до наших ближніх. Це справжній Божий шлях. Щоб розпочати сорокаденну подорож змін, ми завжди повинні починати з прощення. Саме про це ми молимося в молитві Господній. Прощення — це міра, якою вимірюється любов. Без прощення немає любові. Це найскладніший крок, бо тут ми ламаємо нашу стару грішну людину. І всі ми несемо пляму та рани наших взаємних стосунків.

Святий Шарбель був простою та скромною людиною, яка жила саме так. І тому Бог зробив його інструментом Своєї любові та благодаті. І, збираючись навколо його святих мощей, завжди пам'ятаймо, що Бог звеличив його як святого та чудотворця саме тому, що він був сповнений любові, бо він був смиренним, як Христос. І до цього ми всі покликані. Нехай він буде нашим взірцем у любові та прощенні, щоб Бог міг звеличити нас у належний час», — сказав єпископ Стіпіч.

Після завершення літургії перед мощами Святого Шарбеля відслужено Молебень, і всі паломники отримали помазання елеєм Святого Шарбеля. Духовна програма продовжилася вдень духовними настановами, свідченнями та святкуванням, організованим Молитовною спільнотою Святого Шарбеля з Крижевців.

ВІДБУЛИСЯ ВИБОРЧІ ЗБОРИ ЗАГРЕБСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ХОРВАТСЬКИХ ВЕТЕРАНІВ, ЯКІ ПРОХОДИЛИ ЛІКУВАННЯ ВІД ПТСР

У суботу, 21 лютого 2026 року, відбулися Виборчі та звітні збори Загребської асоціації хорватських ветеранів, які проходили лікування від посттравматичного стресового розладу (ПТСР). На початку заходу прозвучав державний Гімн Хорватії та урочиста пісня Асоціації, після чого хвилиною мовчання було вшановано пам'ять усіх хорватських ветеранів, а також тих, хто наклав на себе руки, страждаючи від наслідків ПТСР.

Присутніх членів, запрошених гостей та учасників привітав голова Асоціації Іван Толіч, який запропонував склад робочих органів і робочої президії зборів. Голова робочої президії Желько Драшкович подякував усім членам, а особливо гостям, яким на початку було надано слово.

Серед запрошених, які звернулися до присутніх, був і голова УКПТ «Кобзар» – Загреб Славко Бурда разом із членами вузького керівництва — секретарем Ніколетою Шиміч Брунович, Етною Нікіч та Іреною Малько.

У своєму виступі він наголосив на добрій співпраці між двома організаціями та на кількох спільно реалізованих проєктах упродовж останніх років. Особливо було відзначено організацію міжнародної конференції, якою висловлено підтримку дружній Україна та її ветеранам. Під час конференції було передано Досвід Вітчизняної війни в Хорватія та знання про труднощі, з якими ветерани стикаються після завершення війни. Також згадано гуманітарну ініціативу виготовлення жовто-блакитних вервиць для українських ветеранів.

Голова Іван Толіч подав звіт про роботу за період від попередніх виборчих зборів, наголосивши, що щороку проводяться регулярні звітні збори, на яких подається звіт про діяльність за поточний рік і ухвалюється план роботи на наступний період. Він підкреслив важливі аспекти діяльності Асоціації, нагадавши про її початки та розвиток.

Асоціацію хорватських ветеранів, які проходили лікування від ПТСР у місті Загреб, було засновано з метою надання професійної та безперервної допомоги хорватським ветеранам, які під час і після Вітчизняної війни розвинули посттравматичний стресовий розлад та інші пов'язані з війною труднощі. Вона виникла з потреби самих ветеранів мати безпечне середовище для розмови про травми та їхні довготривалі наслідки.

Першу форму організованої діяльності започатковано у 1994 році через Клуб ветеранів, які проходили лікування від ПТСР, а офіційно Асоціацію зареєстровано у 1999 році як

першу такого типу в Республіці Хорватія. З 2002 року вона діє в загребському районі Прецько.

Сьогодні Асоціація об'єднує близько 1370 членів — хорватських ветеранів, які стикаються з наслідками воєнних травм та супутніми проблемами зі здоров'ям. Основою її діяльності є психосоціальна підтримка, яку надають психіатри, психологи, соціальні працівники, юристи та інші фахівці, а також взаємна підтримка самих членів.

Через проєкти, такі як «Разом для ветеранів», що фінансується коштами Європейський соціальний фонд, Асоціація розвиває позайнституційні послуги та надає виїзну допомогу ветеранам і їхнім родинам. Діяльність спрямована на ресоціалізацію, збереження психічного здоров'я та покращення якості життя користувачів.

Місія Асоціації полягає в забезпеченні ветеранам гідного та рівноправного життя, а також у наданні постійної професійної та суспільної підтримки особам, які винесли на собі тягар війни.

Після ухвалення звітів голови, Наглядової ради та інших органів відбулися вибори нового керівництва. Відповідно до Статуту Асоціації було обрано всі органи управління: Івана Толіча знову обрано головою, а Желька Драшковича — секретарем.

Новобраний голова подякував за довіру та від імені керівництва вручив подяки заслуженим членам і організаціям-партнерам. Також було ухвалено план роботи та програму діяльності на наступний період.

Збори завершилися дружнім спілкуванням.

(Славко Бурда)

В УКРАЇНІ ТА СВІТІ РОЗПОЧАЛИСЯ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ДНІ

Тарас Шевченко (1814–1861) є однією з центральних постатей української літератури та культури. Як поет, художник і мислитель, він відіграв ключову роль у формуванні модерної української національної свідомості. Його творчість стала важливим чинником національного відродження України у XIX столітті та символом боротьби українського народу за свободу, гідність і культурну самобутність.

Шевченко народився кріпаком у межах Російської імперії. Завдяки підтримці інтелектуалів, а також власному винятковому художньому таланту, він був викуплений із кріпацтва у 1838 році. Після звільнення Шевченко здобув освіту в Імператорській академії мистецтв у Санкт-Петербурзі, де розвивався як художник і водночас формувався як поет.

Його найвідомішим літературним твором стала поетична збірка Кобзар, перше видання якої з'явилося у 1840 році. Ця книга стала фундаментом нової української літератури. У своїх поезіях Шевченко порушує теми історичної долі України, соціальної несправедливості, пригноблення селянства та імперської політики Російської імперії. Водночас його творчість утворює ідеї свободи, національної гідності та духовного відродження.

Одним із найвідоміших висловів Шевченка є рядки з поеми «Кавказ»:

**«Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!»**

Ці слова стали символом боротьби проти тиранії та несправедливості й донині широко цитуються в українському суспільному та культурному дискурсі.

Шевченко послідовно писав українською мовою в той час, коли імперська влада прагнула обмежити її використання в культурному та суспільному житті. Саме тому його поезія стала не лише літературним явищем, а й важливим актом культурного та політичного самоствердження українського народу.

Особливе місце у творчості поета посідає вірш «Заповіт», у якому виражено глибоку любов до рідної землі та віру у визволення України:

**«Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій.»**

Через свої політичні погляди та участь у діяльності Кирило-Мефодіївське братство — таємного інтелектуального товариства, яке виступало за свободу слов'янських народів і суспільні реформи, Шевченко був заарештований у 1847 році владою Російської імперії. Його було заслано на військову службу до віддалених регіонів імперії із суворою заборобою писати й малювати. Попри ці обмеження, поет продовжував таємно творити, зберігаючи вірність своїм ідеалам.

У своїх творах Шевченко також підкреслював важливість поєднання національної самобутності з відкритістю до світової культури. У поемі «І мертвим, і живим, і ненародженим...» він писав:

**«І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь.»**

Сьогодні творчість Тараса Шевченка залишається важливим елементом культурної пам'яті та національної ідентичності України. Його поезія про свободу, гідність і спротив тиранії набуває особливого значення в сучасному історичному контексті, зокрема після початку російської агресії проти України у 2014 році та повномасштабного вторгнення Російської Федерації у 2022 році.

Таким чином, Шевченко постає не лише як видатний поет і художник, але й як моральний авторитет і духовний провідник українського народу. Його творчість демонструє, що література може відігравати важливу роль у формуванні національної свідомості, збереженні культурної спадщини та утвердженні ідеалів свободи і людської гідності. (Славко Бурда)

УКРАЇНЦІ РАЗОМ У ЗАГРЕБІ: ВШАНУВАННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА ТА ЗУСТРІЧ У ДЕНЬ 8 БЕРЕЗНЯ

8 березня 2026 року до Загреба прибула група українців із Корениці та Брежиць. Цього дня вони взяли участь в українській Божественній Літургії у храмі святих Кирила і Методія на Горньому місті — духовному осередку української громади столиці Хорватії.

Після Літургії учасники зустрічі вирушили до пам'ятника Тарасові Шевченку на Українській вулиці в Новому Загребі. Тут вони поклали квіти, разом заспівали Державний гімн України та з глибокою пошаною вшанували пам'ять великого поета, мислителя і гуманіста — Тараса Шевченка.

Біля пам'ятника лунали слова про його творчість і про неоціненний внесок у формування української національної свідомості та боротьбу за свободу й гідність українського народу. У розмовах природно постала й тема сьогоденної війни, що триває на українській землі.

Присутні згадували своїх рідних і близьких, які залишилися в Україні, висловлювали вдячність усім захисникам, що боронять Батьківщину на передовій. Особливо проникливо прозвучали слова Шевченка: «Борітеся — поборете, вам Бог помагає!»

Ці рядки й сьогодні підтримують українців, додаючи сили та віри в перемогу.

Після цього дружня зустріч продовжилася біля озера та в парку Бундек. Сонячний і теплий день зібрав там багато людей, які насолоджувалися атмосферою ранньої весни.

У невеликій, але щирій і теплій компанії зібралися українки з Києва, Херсона, Львівської та Дніпропетровської областей, а також з інших регіонів України. До них долучилися друзі з Хорватії та Словенії — із Загреба, Корениці та Брежиць.

Особливу вдячність учасники висловили Борису, який народився у Франції, а нині живе в Корениці. Саме він став ініціатором і душою цієї поїздки: допоміг організувати зустріч та привіз до Загреба українок із Корениці. Завдяки його турботі й доброзичливості ця подорож стала також нагодою відзначити Міжнародний день жінок. Недаремно друзі з теплом назвали його своїм провідником — Борисом Вишиваним.

Приємним моментом зустрічі стали подарунки від голови УКПТ «Кобзар» у Загребі Славка Бурди. Він подарував Катерині та Алісі з Києва, Світлані й Вірі з Херсона, Оленам із Дніпра та Миколаєва, а також Олегу з Львівської області (місто Шептицький) книгу «Українські біографії» та найновіші номери журналу «Слово Кобзаря».

Варто згадати й символічний жест, який відбувся ще на початку подорожі: дорогою з Корениці до Загреба Борис Вишиваний подарував усім жінкам квіти, вітаючи їх із Міжнародним днем жінок.

Ця зустріч стала ще одним свідченням того, що українці, де б вони не жили, зберігають свою духовну єдність, пам'ять про великих діячів української культури та віру в майбутнє своєї Батьківщини. Шевченкове слово й надалі єднає українців у різних країнах світу, підтримуючи їх у часи випробувань і надихаючи на нові надії.

Такі зустрічі — це більше, ніж просто спільні подорожі чи дружні розмови. Це живе свідчення того, що українська душа і українське слово не мають кордонів. Де б не жили українці — у Хорватії, Словенії, Франції чи будь-де у світі — їх єднають пам'ять про рідну землю, шана до своїх великих постатей і віра в майбутнє України. Саме тому Шевченкове слово й сьогодні звучить так само сильно і правдиво, підтримуючи українців у часи випробувань і нагадуючи всім нам про незламність духу та неминучість перемоги правди і свободи. (Славко Бурда)

АЛІСА СУДЧЕНКО: ДОРОГА КРІЗЬ ВІЙНУ

24 лютого 2022 року розділило життя на «до» і «після».

Тієї ночі у місті Миколаєві було тихо, як і зазвичай перед світанком. Ніхто не знав, що через кілька хвилин ця тиша розірветься вибухами і почнеться війна, яка змінить долі мільйонів людей.

Близько п'ятої ранку пролунали перші глухі удари. Спочатку здалося, що це грім. Але небо було чистим, без жодної хмари. За мить завили сигналізації автомобілів, затремтіли вікна, і стало зрозуміло: це не гроза. Це почалася війна.

Аліса Судченко — викладачка історії Миколаївського фахового коледжу економіки та харчових технологій. Усе її життя було пов'язане з історією: лекції для студентів, підготовка до занять, туристичні маршрути Україною, робота гідом. Вона звикла розповідати людям про минуле. Але тепер історія творилася просто на її очах — страшна і безжальна.

У той час у Миколаєві жила і її сестра, але в іншому районі міста. Коли почалися обстріли, стало зрозуміло, що залишатися там небезпечно. Аліса забрала сестру до себе, тому що поруч із її будинком були бомбосховища.

Перші дні війни люди проводили під землею. У тісних приміщеннях, де панували страх і тривога. Діти лежали на ковдрах просто на холодній бетонній підлозі. Дорослі мовчки сиділи на лавках або стояли, притулившись до стін. Ніхто не знав, що буде завтра.

У цей час сестра постійно писала. Вона намагалася зафіксувати події, ніби боялася, що якщо цього не зробити, усе пережите розчиниться у хаосі війни. Одного разу вона читала стару книгу про події Другої світової війни — «Миколаїв у вогні». Вона проводила пальцем по рядках і говорила, що історія дивним чином повторюється.

У якийсь момент їй стало нестерпно читати. Вона взяла циркуль і почала нервово закреслювати слово «вогонь» на сторінках. Наче хотіла стерти це слово з книги — і разом із ним зупинити війну.

Але війна вже прийшла.

Чоловік сестри, військовий, дві доби не виходив на зв'язок. Коли він нарешті подзвонив, його голос тремтів. Під час обстрілу загинув його найближчий друг — просто у нього на руках. Ці слова було важко усвідомити. Війна раптом перестала бути новиною з телевізора — вона стала особистим болем.

З кожним днем у місті ставало небезпечніше. Потяги вже не ходили, і єдиною можливістю виїхати була дорога автомобілем через Одесу. Це була дорога страху і невідомості: довгі колони машин, люди з дітьми, валізами, домашніми тваринами, тривога у кожному погляді.

У Львові Аліса зустрілася зі своєю донькою, яка виїхала з Києва. Це була перша зустріч після початку війни — зустріч зі сльозами і мовчазним розумінням того, що життя вже ніколи не буде таким, як раніше.

Разом вони вирушили далі — через Польщу, до міста Жешув. Звідти літаком полетіли до Батумі в Грузії. Там вони змогли на деякий час перепочити від страху. Батумі зустрів українців теплом і підтримкою. Люди допомагали один одному, ділилися житлом, речами, словами підтримки.

Але навіть далеко від дому думки постійно поверталися в Україну.

У 2023 році Аліса повернулася до Києва. Вона продовжила працювати викладачем історії онлайн і не припинила своєї улюбленої справи — дослідження історії та туризму. У столиці вона склала іспити та отримала посвідчення кваліфікованого гіда.

Її життя знову було пов'язане з історією — але тепер поруч була нова історія, яка ще пишеться.

Наприкінці січня 2026 року доля привела її до Хорватії, у невелике місто Корениця. Тут вона знайшла спокій і безпеку, яких так бракувало останні роки.

Аліса часто говорить, що ніколи не забуде доброти хорватського народу. У найтемніші часи вони відкрили свої двері для українців і подарували їм відчуття дому.

Сьогодні вона продовжує працювати, розповідати людям про історію і зберігати пам'ять про пережите.

Бо пам'ять — це те, що допомагає людству не загубитися у темряві війни.

А її власна історія — лише одна з тисяч історій українців, які пройшли через страх, втрати і довгу дорогу у пошуках безпеки. Але в кожній із цих історій живе одне — надія.

Аліса С. / Славко Б.

У ЗАГРЕБІ ВШАНУВАЛИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА: СЛОВО, ЩО ЄДНАЄ УКРАЇНЦІВ У СВІТІ

9 березня 2026 року в Загребі відбулися урочисті заходи з нагоди дня народження Тараса Шевченка — постаті, яка стала символом української національної ідентичності, боротьби за свободу та духовної єдності народу.

Біля пам'ятника Великому Кобзареві зібралися представники Посольства України в Республіці Хорватія, українська громада, а також друзі України. Спільне покладання квітів стало не лише даниною пам'яті, а й глибоким актом єднання українців далеко від Батьківщини.

Звертаючись до присутніх, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Хорватії Василь Кирилич виголосив проникливу промову, яка прозвучала як щира сповідь перед Шевченковим словом і духом.

У своїй промові Посол наголосив, що українці «йдуть до Шевченка з дитинства» — з його безсмертними творами «Кавказ», «Заповіт», «Холодний Яр», з його думами і пророчими словами. Він підкреслив, що постать Кобзаря для українців — це більше, ніж історія чи література: це моральний дороговказ, символ правди, свободи і людської гідності.

Особливого звучання набули слова про шлях, який лежить через усвідомлення Шевченкових заповітів — не як урочистого проголошення, а як щоденного, щирого втілення в житті. Саме цей шлях, за словами дипломата, веде до внутрішньої гармонії, творення добра і злагоди.

У промові також прозвучали відомі рядки Шевченка — заклик до єдності: «обніміться ж, брати мої», а також застереження про небезпеку байдужості: «страшно впасти у кайдани... а ще гірше — спати на волі». Ці слова, написані понад століття тому, і сьогодні залишаються актуальними, особливо в умовах випробувань, які переживає Україна.

Посол наголосив, що пам'ять про Шевченка не повинна обмежуватися лише датами, а має жити щоденно — «у серці і в чині». Адже саме через збереження цієї духовної спадщини українці залишаються собою, де б вони не були.

Завершуючи свій виступ, Василь Кирилич підкреслив: «Допоки є Шевченко — будемо і ми. Буде й Україна».

Захід у Загребі вкотре засвідчив: українська культура, пам'ять і слово здатні долати кордони, єднати людей і зміцнювати віру в майбутнє. Ім'я Шевченка продовжує жити не лише в книгах, а й у серцях українців у всьому світі. (Славко Бурда)

У ЗАГРЕБІ ПРЕЗЕНТУВАЛИ НАУКОВУ КНИГУ ПРО РОСІЙСЬКУ АГРЕСІЮ ПРОТИ УКРАЇНИ

У столиці Хорватії відбулася презентація дослідження хорватських науковців, присвяченого причинам, перебігу та геополітичним наслідкам війни Росії проти України.

10 березня 2026 року у великій залі Будинку журналістів, Загреб відбулася презентація книги «Російська агресія проти України: Україна між війною та нестабільністю», авторами якої є хорватські науковці Мірко Білянджич та Іван Буразін. Захід зібрав представників академічної спільноти, політичних кіл та медіа.

Під час презентації учасники обговорили причини, перебіг і наслідки російського вторгнення в Україну, а також ширші зміни в міжнародному безпековому та геополітичному середовищі, спричинені війною.

Разом з авторами книги представили видавець Звонимир Деспот, соціолог, доктор наук Озрен Жунец, рецензентка, доцентка Даніела Лучич, колишній міністр закордонних та європейських справ Хорватії Міро Ковач, а також журналістка Івана Петрович.

Учасники наголосили, що війна між Росією та Україною, яка різко загострилася після повномасштабного російського вторгнення у 2022 році, залишається одним із головних безпекових викликів для Європи та світу. За останні роки конфлікт переріс у тривалу війну високої інтенсивності зі

змінною лінією фронту, значною міжнародною політичною та військовою підтримкою України, а також глибокими геополітичними наслідками для європейської архітектури безпеки.

У цьому ширшому контексті автори книги намагаються пояснити структурні причини конфлікту, становище України між Заходом і Росією та можливі довгострокові наслідки війни для міжнародного порядку.

Книга є результатом багаторічної дослідницької роботи, що тривала понад десять років. Початкові аналізи так званої «української кризи» поступово переросли у комплексне дослідження політичних, безпекових і суспільних процесів, які вплинули на розвиток конфлікту. У праці поєднано теоретичні дослідження з емпіричними спостереженнями, зокрема досвідом роботи авторів у міжнародних спостережних місіях Організації з безпеки і співробітництва в Європі в Україні.

Окремі розділи книги присвячені історичному розвитку української державності та ідентичності, зокрема періоду Київської Русі. У цьому контексті автори також посилаються на свідчення та історичні інтерпретації членів Українського культурно-просвітницького товариства «Кобзар» у Загребі, які цитуються у розділах, присвячених історії України та її культурній і державотворчій традиції.

Мірко Білянджич є професором соціології на Філософському факультеті Загребського університету та багаторічним дослідником питань національної і міжнародної безпеки. Іван Буразін — доцент Університету оборони та безпеки імені доктора Франьо Туджмана та колишній політичний аналітик міжнародної спостережної місії в Україні.

Презентація книги в Загребі стала майданчиком для фахової дискусії щодо її висновків і аналітичних підходів. Очікується, що найближчими місяцями зміст видання детальніше проаналізують українські та міжнародні експерти у сфері безпекових студій, геополітики та міжнародних відносин. (Редакція «Слово Кобзаря»)

СЛОВО, ЩО ЄДНАЄ: У ЗАГРЕБІ ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У Загребі в суботу, 21 березня 2026 року, відбувся традиційний міжнародний культурний захід — «День Тараса Шевченка». Подію організувало Українське культурно-просвітне товариство «Кобзар» за підтримки Ради з питань національних меншин Республіки Хорватія.

Захід був присвячений Тарасу Шевченкові — видатному українському поету, художнику та символу боротьби за свободу, людську гідність і національну ідентичність. Урочистості розпочалися з покладання квітів на знак вшанування пам'яті митця.

До відзначення долучилися представники українських організацій із різних міст і країн, зокрема Хорватсько-українського товариства із Загреба, греко-католицької парафії святих Кирила і Методія, УКПТ «Дніпро» з Рієки, Культурного товариства «Любляна – Київ», УКПТ «Українці в Ліці» з Корениці, Українського культурного товариства з Трієста, а також представники Об'єднання хорватських ветеранів міста Загреба.

У межах культурно-мистецької програми прозвучали декламації творів Шевченка, музичні виступи та тематичні промови. Участь у програмі взяли Славко Бурда, Єлисавета Батініч, о. Святослав Коткевич, Олена Цигленяк, Карло Зріншчак, Ірена Малько, Етна Нікіч, Івіца Юр'євич, Марко Міланович Літре, Андрей Гевка, Андрей Коваль, Ольга Камінська та Олена Гладир.

Особливу увагу під час заходу було приділено значенню творчості Шевченка, зокрема його збірці «Кобзар», яка й сьогодні залишається духовною опорою українського народу. Прозвучали відомі рядки з поеми «Кавказ» — «Борітеся — поборете, вам Бог помагає!» — що й нині є

символом боротьби проти несправедливості. Не менш зворушливим став і вірш «Заповіт», який уособлює глибоку любов поета до України.

У сучасному контексті, особливо в умовах російської агресії проти України, творчість Шевченка набуває нового звучання як джерело сили, стійкості та національної єдності.

Після культурної програми відбулися звітні збори УКПТ «Кобзар», під час яких було підбито підсумки діяльності за 2025 рік та представлено плани на 2026 рік. Зазначалося, що протягом минулого року товариство організувало понад 60 культурних, освітніх і гуманітарних заходів та активно розвивало міжнародну співпрацю.

Захід завершився у теплій атмосфері дружнього спілкування, ще раз засвідчивши важливість збереження української культурної спадщини та єдності громади за кордоном. (Славко Бурда)

● ВІДБУВСЯ ТРАДИЦІЙНИЙ МІЖНАРОДНИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЗАХІД — «ДЕНЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА»

ВІДБУЛИСЯ ЗВІТНО-ВИБОРНІ ЗБОРИ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА

У суботу, 21 березня 2026 року, в Загребі відбулися звітно-виборні збори Хорватсько-українського товариства.

На зборах було затверджено звіт про діяльність за попередній період, а також план роботи на 2026 рік і зміни до Статуту. Обрано нове керівництво Товариства: президент Марко Міланович Літре, віцепрезиденти Лео Марич і Бісерка Голеш Гласнович, секретар Етна Нікіч, а також члени Президії — Франьо Грегурич, Мирослав Киричич і Славко Бурда.

Збори одногосно ухвалили Декларацію про мирне врегулювання відносин, якою рішуче засуджується агресія та підтверджується принцип міжнародного права, згідно з яким жодні територіальні здобутки, отримані шляхом сили, не можуть визнаватися законними.

Було наголошено на важливості дипломатичних і правових механізмів у досягненні тривалого миру із збереженням територіальної цілісності держав. Підкреслено, що «заморожені конфлікти» не є сталим рішенням, а становлять довгострокову загрозу стабільності та безпеці.

Товариство підтримує концепцію справедливого та сталого миру, що передбачає надання безпекових гарантій, притягнення до відповідальності за вчинені злочини, повернення всіх полонених і депортованих осіб, а також відбудову постраждалих територій.

Також було підкреслено важливість міжнародної співпраці та ролі таких організацій, як ОБСЄ та ООН, у забезпеченні миру і безпеки.

Підтверджено міцні історичні зв'язки між Республікою Хорватія та Україною, а також спільну відданість миру, свободі та демократичним цінностям.

МАРКО МІЛАНОВИЧ ЛІТРЕ ОЧОЛИВ ХОРВАТСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО: ПІДТРИМКА УКРАЇНИ ТА БОРОТЬБА З ДЕЗІНФОРМАЦІЄЮ В ПРІОРИТЕТІ

Загреб, 21 березня 2026 року — На виборчому засіданні Скупщини Хорватсько-українського товариства (HUD) одногосно обрали нового голову — Марка Мілановича Літре, сувереніста та колишнього депутата парламенту. У своєму першому інтерв'ю після обрання Літре поділився планами та баченням роботи організації.

Пане Міланович Літре, які ваші головні пріоритети на посаді голови HUD?

Марко Міланович Літре: «Для нас ключове — підтримка України та поглиблення хорватсько-української дружби. Ми також зосередимося на боротьбі з дезінформацією, особливо у цифровому просторі. Плануємо створити сучасний інформаційний вебпортал, який буде надійним джерелом правдивої інформації про Україну».

Декларація про мирне врегулювання російсько-українських відносин була ухвалена одногосно. Що вона означає для HUD?

Марко Міланович Літре: «Це наша чітка позиція проти агресії. Ми вважаємо, що “заморожений конфлікт” — це не мир, а відкладена ескалація. Декларація підтримує українську “Формулу миру” та підкреслює необхідність міжнародних гарантій безпеки для України. Ми також стоїмо за притягненням винних до відповідальності, поверненням військовополонених і відбудовою зруйнованої країни за рахунок агресора».

Ви часто говорите про суверенізм. Як це впливає на вашу позицію щодо України?

Марко Міланович Літре: «Суверенізм для мене ніколи не був просто фразою. Це право народу зберігати свою ідентичність і захищати державу. Захист українського суверенітету — природна та морально необхідна позиція для нас. Ми бачимо в Україні боротьбу, яку самі переживали, і готові підтримувати українців на всіх рівнях».

Що ви хочете сказати українцям сьогодні?

Марко Міланович Літре: «Ви не самі. Ми розуміємо вашу боротьбу і готові стояти поруч. Як хорвати колись боролися за свободу, так і українці зараз захищають свою державу. HUD буде підтримувати вас у всіх напрямках».

Які плани HUD на найближчий рік?

Марко Міланович Літре: «Основне завдання — стабілізувати роботу організації, розвивати цифрові платформи та зміцнювати зв'язки з українською громадою й міжнародними партнерами. Ми хочемо, щоб HUD став ефективним майданчиком правдивої інформації та підтримки України в Хорватії та Європі». (РСК)

ІНІЦІАТИВА ТРЬОХ МОРІВ: У ЗАГРЕБІ ПІДТВЕРДЖЕНО ПОТУЖНУ ПІДТРИМКУ УКРАЇНИ ТА НОВУ ГЕОПОЛІТИЧНУ РОЛЬ

Парламентський саміт Ініціативи трьох морів, що відбувся у Загребі 24–25 березня 2026 року, підтвердив, що ця ініціатива виходить за межі своєї початкової інфраструктурної мети та дедалі чіткіше формується як важлива політична й безпекова платформа Європи. Під головуванням спікера Хорватського сабору Гордана Яндроківича учасники наголосили, що розвиток транспортної, енергетичної та цифрової взаємопов'язаності залишається основою співпраці, а також ключовим інструментом зміцнення стійкості в нових геополітичних умовах.

Прем'єр-міністр Андрій Пленкович підкреслив, що Ініціатива трьох морів стає важливим інструментом зміцнення стратегічної автономії Європейського Союзу, відзначивши внесок Хорватії в енергетичну безпеку через LNG-термінал на острові Крк і систему JANAF. Єврокомісарка

Дубравка Шуїца додатково наголосила на важливості розширення співпраці в напрямку Середземномор'я, підкресливши необхідність глибокого поєднання Європи з південними сусідами через конкретні інфраструктурні та розвиткові проекти.

Особливої ваги дискусіям надав Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук, який звернув увагу на масштаби російської агресії та підкреслив, що простір між Балтійським, Адріатичним і Чорним морями є «хребтом нової вільної Європи». У спільних висновках саміту було чітко й однозначно засуджено російську агресію, а також висловлено сильну та незмінну підтримку суверенітету, незалежності й територіальної цілісності України. Наголошено, що без стабільної України неможлива безпека регіону, що робить її ключовим елементом європейської архітектури безпеки.

Поряд з численними іншими учасниками — представниками держав-членів, асоційованих країн і стратегічних партнерів — було підкреслено необхідність подальшого розвитку транспортних, енергетичних і цифрових коридорів, а також посилення політичної координації та парламентської співпраці. Саміт завершився ухваленням Спільної декларації, яка підтверджує відданість зміцненню взаємопов'язаності, стійкості та партнерства в регіоні.

На завершення заходу Яндроківич офіційно закрити саміт і оголосив про продовження процесу на наступній зустрічі на вищому рівні в Дубровнику у квітні 2026 року, коли головування в Ініціативі перейде до Словаччини. Таким чином підтверджено амбіцію Ініціативи трьох морів залишатися динамічною платформою, яка, поряд з економічним виміром, дедалі більше формує безпекове майбутнє Європи — із постійною та рішучою підтримкою України. (Славко Бурда)

ВІД ОТРИМУВАЧА ДО ЕКСПОРТЕРА: ЧОМУ США ТА ЄВРОПА ШУКАЮТЬ УКРАЇНСЬКИХ «ВБИВЦЬ ШАХЕДІВ»

Березень 2026 р. — У несподіваному повороті в межах глобальної оборонної динаміки Сполучені Штати Америки, які роками постачали Україні сучасне озброєння, тепер звертаються до Києва по допомогу у вирішенні зростаючої загрози іранських дронів-камікадзе. Поки Україна продовжує потребувати високотехнологічні системи на кшталт «Петріот», Вашингтон активно вивчає можливість закупівлі дешевих і ефективних українських дронів-перехоплювачів.

Проблема «абсурдної математики» протиповітряної оборони

Головна причина такого інтересу полягає в економічній нестійкості поточних методів оборони. Іранські дрони типу «Шахед» небезпечні не через свою технологічну досконалість, а через низьку вартість (від 35 000 до 100 000 доларів) і масове виробництво.

Використання ракет «Петріот PAC-3», кожна з яких коштує близько 4 мільйонів доларів, для знищення дрона за 35 000 доларів створює, як зазначають джерела, «просто абсурдну математику протиповітряної оборони». Така стратегія виснажує запаси дорогих ракет, перевантажує розрахунки та змушує військових витратити ресурси, призначені для балістичних загроз, на дешеві дрони.

Українські рішення: П1 Сонце і Куля

Україна, підштовхнута безпосередньою необхідністю, розробила сімейство недорогих перехоплювачів, спеціально призначених для знищення «Шахедів». Дві системи, які привернули найбільшу увагу:

- П1 Сонце (компанія «Скайфолл»): модульний дрон, виготовлений за допомогою 3D-друку для швидкого виробництва. Досягає швидкості 300 км/год, використовує тепловізійне бачення та комп'ютерний зір для фінального наведення на ціль, а його орієнтовна вартість становить лише 1 000 доларів.

- Куля (компанія «Дженерал Чер»): розроблений спеціально для цілей, що летять зі швидкістю 230–250 км/год. Його максимальна швидкість — 310 км/год, робоча дальність — до 20 км, оснащений невеликою бойовою частиною в носовій частині. Вартість системи — близько 2 100 доларів.

Ці системи не є «чарівною паличкою», адже все ще потребують підготовлених операторів і інтеграції в ширшу мережу сенсорів, але їхня вартість і ефективність роблять їх ідеальними для багатозарової оборони.

Продаж «рецепта», а не лише зброї

До 2025 року українська оборонна промисловість перевищила річну виробничу потужність у 55 мільярдів доларів, маючи понад 450 виробників дронів. Через надлишкові виробничі потужності, які держава не може повністю фінансувати, президент Зеленський у червні 2025 року започаткував ініціативу «Будуй з Україною», зосереджену на експорті військових технологій.

Однак йдеться не про класичний експорт готової зброї. Українська модель більше нагадує ліцензування інтелектуальної власності:

«Вони не печуть торт; вони лише продають рецепт.»

Київ пропонує передачу технологій, спільне виробництво (зокрема виробництво у Великій Британії та спільні лінії з Німеччиною), а також цілу «екосистему», що включає програмне забезпечення для електронної боротьби та тактики, розроблені на полі бою.

Геополітичний обмін: дрони в обмін на «Петріот»

Головною перешкодою в переговорах є бажання України обміняти цю експертизу на системи, які вона сама не може виробляти, насамперед батареї «Петріот». Вашингтон стикається з викликами, адже запаси цих систем уже напружені через кризи на Близькому Сході та потреби в Тихоокеанському регіоні.

Попри це, інтерес залишається значним. Станом на березень 2026 року Україна отримала 11 офіційних запитів про допомогу у протидії іранським дронам від країн поблизу Ірану, а також від США та Європи. Навіть якщо поточні конфлікти вщухнуть, очікується, що попит на українські технології зростатиме, оскільки дрони типу «Шахед» назавжди змінили сучасну військову доктрину. (Сергій Б.)

Українське культурно-просвітне товариство «Кобзар» Загреб

Устрінська вулиця 13, 10000 Загреб, Республіка Хорватія

ЗАГРЕБ, 2026